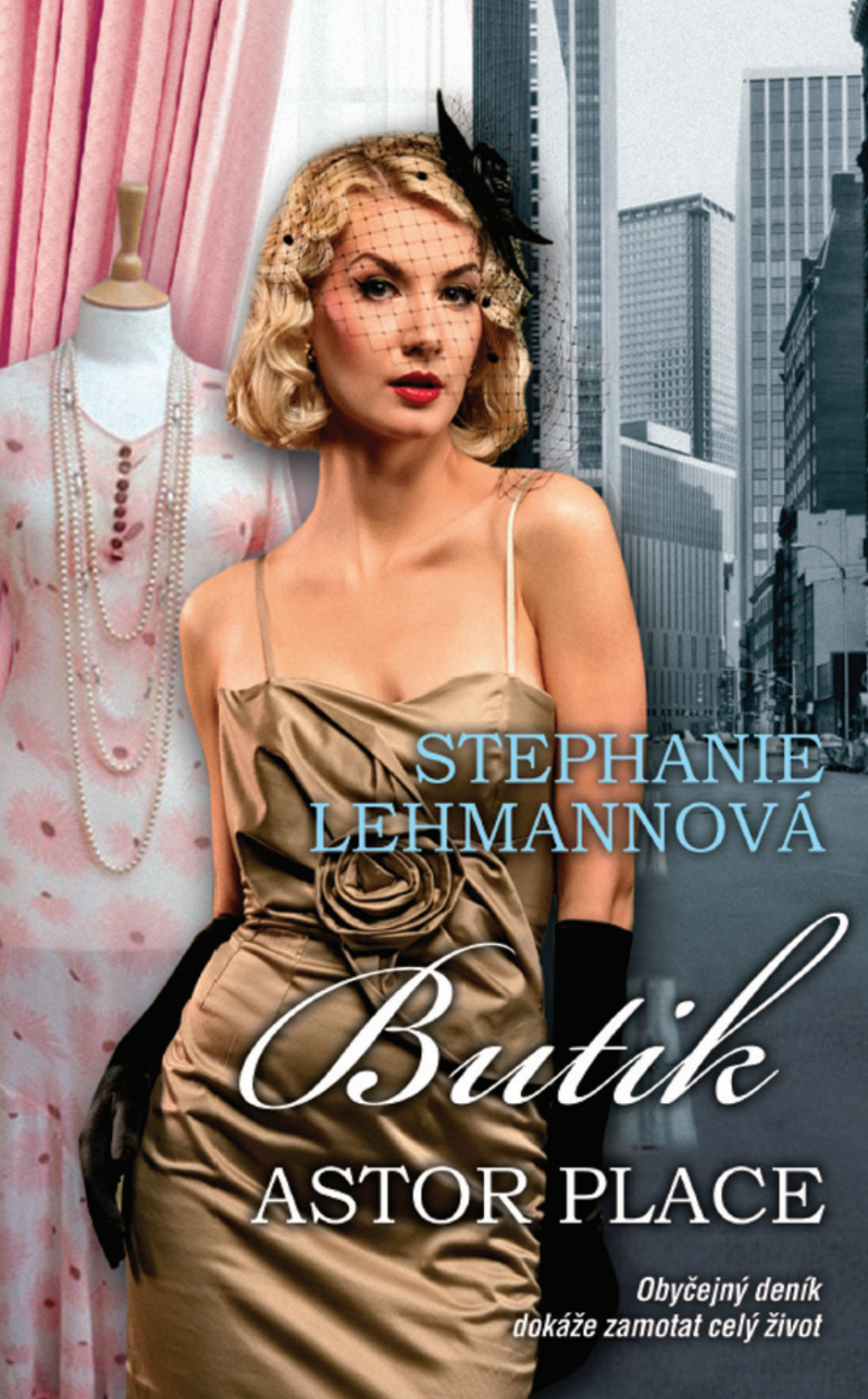

STEPHANIE
LEHMANNOVÁ

Butik
ASTOR PLACE

*Obyčejný deník
dokáže zamotat celý život*

Stephanie Lehmannová

Butik Astor Place

Stephanie Lehmannová

Butik
Astor Place

Přeložila Eva Fuxová

Vintage doslovně přeloženo znamená výběrový

Když vyjedete do Londýna, Stockholmu, Paříže nebo nedalekého Berlína, potkáte nejspíš ženy v retro šatech z 50. let, jejichž sukni nadzvedává vrstvená spodnička. Nesou se městem v pin-up stylu. A jen o pár metrů dál narazíte na slečnu v puntíkatém topu, s kabelkou na černém řemínku od Voodoo Vixen a botami v pánském stylu. Co za tím je? Prostě – někdo sbírá staré hodinky, jiný zase staré kousky oblečení. V módě se tímto termínem označují šaty a doplňky spadající do období od roku 1920 až do začátku 90. let. Vintage móda představuje jedinečné kousky, které svou hodnotu získávají aktuální kvalitou, jedinečností provedení a také značkou.

zdroj: ELLE

Copyright © 2013 by Stephanie Lehmann
Translation © Eva Fuxová, 2015
Czech edition © Metafora, 2015

All rights reserved

ISBN 978-80-7359-736-8 (pdf)

Na památku otce

Stanoviště taxíků na Madison Square, 1900.

Amanda

Měla jsem schůzku v domě s názvem Stewart House, což byl věžák z bílých cihel na Desáté ulici postavený v šedesátých letech kousek od Broadwaye. Prošla jsem kolem něj mnohokrát, ale uvnitř jsem nikdy nebyla. V porovnání s rohovými balkony, kruhovými příjezdovými cestami a halou s lustry vypadal dům, ve kterém jsem bydlela a který stál jen pár bloků odsud, naprosto prehistoricky, i když činže v něm byla moderní víc než dost.

V patnáctém patře na konci dlouhé chodby vyzdobené zarámovanými plakáty impresionistických obrazů z muzejních výstav stál ve dveřích bosý muž v džínách a tričku. Tipovala jsem mu něco málo přes čtyřicet, i když se snažil vypadat jako dvacátník. Nebo mi to tak možná jen připadalo. Zanedlouho mě čekaly narozeniny a nebyla jsem nijak nadšená, že už mi bude devětatřicet.

„Jdu za Jane Kellyovou,“ řekla jsem. „Volala mi kvůli nějakému oblečení.“

„Pojďte dál.“

Když jsem vcházela dovnitř, zběžně si mě prohlédl. Nedokázala jsem posoudit, jestli se mu to, co vidí, líbí, nebo ne, ale bylo mi to jedno. Mně on připadal velmi atraktivní, ale nebyl můj typ. Černé vlasy, opálená pokožka, vousy. Muži s vousy mě nepřitahují – příliš škrábou.

Zavedl mě do uklizeného obývacího pokoje s nábytkem

z dánského týkového dřeva, kávovým stolkem neurčitého tvaru a zvláště zohýbanou židlí, která možná byla originál Eames. Obchodníci s nábytkem by určitě slintali, ale já tu nebyla ani kvůli stolům, ani kvůli židlím. V rohu seděla drobná žena s řídkými chomáčky šedých vlasů, hrbila se nad stolem a hleděla do obrazovky počítače.

„Babi? Je tu někdo kvůli oblečení.“

Je legrační slyšet, jak dospělý muž někoho oslovuje babi. Na druhé straně, jestliže bylo jeho prarodičům tolik jako téhle paní, mohl být klidně členem klubu důchodců. Žije s ní? Možná to je hodný chlapec, který se stará o stárnoucí příbuzné – anebo je možná jen povaleč.

„Jste z bazaru?“ zeptala se a pořád zírala na obrazovku.

Dávám přednost označení „obchod s retro oděvy“, ale nechala jsem to plavat. „Jsem Amanda Rosenbloomová z Retro butiků Astor Place. Chtěla jste, abych se dnes stavila.“

„On už chtěl zavolat do Armády spásy,“ řekla, když sjížděla dolů hlavní stránkou NYTimes.com. „Věřila byste tomu?“

Vnuk ke mně zvedl palec a odešel z pokoje. Stařenka se ani neotočila. Vyhlédla jsem ven z trojdielného okna. Vedlo na sever, takže pokoj nezahřívalo žádné přímé slunce, ale nabízel úžasný výhled na Union Square, mrakodrap Flatiron, Empire State Building...

„Hezký výhled,“ řekla jsem. Stále se neotočila. Udělala jsem krok vpřed a odkašlala si. Klikla na stránku s nekrology. Možná špatně slyší. Popošla jsem blíž a řekla o něco hlasitěji: „Nechcete mi ukázat, co máte?“

„Nechápu, jak se takový obchod může uživit.“ Klikla na titulek o úmrtí „pana Wizarďa“ z populárně vědecké televizní show z padesátých let. „Kolik starého oblečení může člověk za den prodat?“

Raději jsem neodpověděla. Konečně se otočila a zadívala se na mě přes brýle. Potom se pihovatou kostnatou rukou opřela o opěradlo židle a vstala. Tak křehká. Příliš

vyzáblá. Už tady dlouho nebude. Nemohla jsem si pomoci, ale vzpomněla jsem si na kostlivce.

„Zbavuju se toho,“ řekla a natáhla se pro kovovou hůlku, která stála opřená o stůl. „Rakovina. Nic s tím nesvedou. Tak to chodí.“

„To je mi líto.“ Bohužel součástí mé práce je i ulevit klientům od jejich majetku, když se přiblíží konec.

„To není žádná tragédie. V mém věku ne. Je mi osmdesát,“ oznámila mi hrdě. „Přesto jsem doufala,“ dodala hořce, „že se dožiju stovky.“

Přístup paní Kellyové mi rozhodně pomohl postavit můj věkový problém do perspektivy.

„Ukážu vám, co mám,“ řekla. „Některé šaty jsou od návrhářů. Rudi Gernreich. Víte, jak jsou vzácné? Armáda spásy!“

„Budu je muset roztrždit a podívat se, co by se dalo prodat.“ Postavila jsem svou kabelu na konferenční stolek. „Pak se můžeme dohodnout na ceně.“

Dětskými krůčky, abych s ní udržela krok, jsem následovala paní Kellyovou ven z pokoje. „Všimla jsem si, že se tahle budova jmenuje Stewart House. To je po tom bývalém obchodním domě?“

„Obchodní dům A. T. Stewarta stál přímo tady. Samozřejmě v době, kdy jsem se narodila, už nefungoval a jeho místo převzal Wanamaker’s.“

„Ale Wanamaker’s byl naproti přes ulici.“ Tím jsem si byla jistá. Stanice metra na Astor Place měla východ, kterým se dalo vejít přímo do obchodu. Teď vedl do Kmartu.

„Tamtu budovu přistavěli později,“ řekla. „Tahle je původní.“

„Vlastně ano.“ Byla jsem namíchnutá sama na sebe, že jsem se spletla. „Neuvědomila jsem si, že existovaly dvě budovy.“ Občas mě bavilo něco hledat na Googlu a mé oblíbené téma bylo historie Manhattanu, hlavně to, co kde dřív stávalo.

„Říkali tomu Železný palác. V padesátých letech ale vyhořel. Krásná pamětihodnost zmizela, jenom tak.“

Představila jsem si plameny šlehající k obloze přesně tam, kde jsme stály. „A teď už skoro nikdo neví, že nějaký Wanamaker’s existoval, a už vůbec ne A. T. Stewart.“

„Proč by měli?“ Otevřela posuvné dveře šatníku. Její bohatá garderoba úhledně visela na dřevěných ramínkách. „Dejte stranou cokoli, co by mohlo mít dobrou cenu. Pak si promluvíme.“ Odbelhala se zpátky do obývacího pokoje.

Podivná stránka mojí práce: „retro oblečení“ je eufemismus pro „oblečení, které nosili lidé, kteří jsou již nejspíš mrtví“. Na rozdíl od ostatních starožitností, oblečení skutečně někdo nosil – přitisknuté na kůži, nasáklé potem a zahříváné tělem. Obvykle jsem při prohlížení potenciálního zboží na tyto strašidelné asociace zapomněla – když jsem prohledávala kus za kusem a doufala, že objevím něco vzácného a výjimečného, přemohlo mě vzrušení z úlovku.

Jane Kellyová byla ve své době na oblečení fajnšmekr. Bylo těžké si představit její scvrklou postavu, jak se halí do módní kolekce, která ležela na polici. Odložila jsem stranou pár obyčejných denních šatů ze čtyřicátých a padesátých let, které by se prodaly. Velká sbírka koktejlů ze šedesátých let prozrazovala, že Janein příjem stoupal zároveň s rostoucím společenským životem.

Šaty od Rudiho Gernreicha byly fantastické: pletené šaty se sukní do A až na zem, typické pro americkou zlatou mládež, jako nové. Živůtek měl hluboký kulatý výstřih a drobný šachovnicový vzor černých čtverců na fialovém pozadí. Stejný vzor se rozšiřoval od zvýšeného pasu až po kolena. Od kolen po lem byl obrácený vzor fialových čtverečků na černém pozadí. Typický styl mods, velmi op-artové. Klidně by se prodaly za pět set nebo šest set dolarů.

Jedny sexy pouzdrové šaty vypadaly, že by mi mohly se-

děť, a královská modrá by se k mé bledé pokožce a černým vlasům skvěle hodila. Rozhodla jsem se, že si je dám jako dárek – za předpokladu, že se s paní Kellyovou dohodneme. Dokonale by se hodily na mou narozeninovou večeři. Bílé lodičky na vysoké platformě, karmínová rtěnka a stejný lak na nehty podtrhnou tenhle mimořádný kousek.

Když jsem všechno prošla a vybrala si, stanovila jsem určitou sumu a doufala, že bude znít jako dost vysoká. Kdyby na tom trvala, šla bych na třináct set za vše. Vzala jsem hromádku oblečení do pokoje. Paní Kellyová seděla na pohovce se zavřenýma očima a otevřenou pusou. Nevěděla jsem, jak ji probudit, takže jsem pokračovala, jako by byla vzhůru. „Jsem ochotná vám zaplatit tisícovku.“

Vmžiku otevřela oči. „Za který kus?“

„Za všechny,“ řekla jsem a potlačila úsměv.

„Zbláznila jste se?“

„Pohybují se v oboru,“ zkrřížila jsem paže na prsou.

„Dva tisíce,“ řekla.

„Dvanáct set, ale výš už jít nemohu.“

Vytáhla z hromádky jedny minišaty ze šedesátých let. Opravdu rozkošné, s typickým mods vzorem černobílých květů a nešťastnou skvrnou na hrudi, která, jak jsem doufala, půjde vyčistit.

„Tyhle určitě nechcete. To byly moje oblíbené šaty. Byla jsem na jednom večírku a smála se nějakému hloupému vtipu a polila se červeným vínem... nikdy jsem si to neodpustila.“

„Mohla bych se pokusit je vyčistit.“

„Jestli chcete mrhat časem.“ Hodila mi je zpět. „Za osmáct set přihodím i kufr.“ Kývla směrem ke starému lodnímu kufru s plochým víkem. Měl pár škrábanců a byl poznamenaný časem, ale s trochou olivového oleje a citrónové šťávy se bude blýskat jako nový. Nicméně jsem pro tak mohutnou věc neměla místo, a navíc už je nikdo nepoužíval.

„Uvnitř je také oblečení,“ řekla. „Věci s dlouhou his-

torií. Mluvíme tady o edwardovské módě. Když nad tím tak uvažuju, deatenáct set za všechno.“

Je úžasné, jak může být potřeba smlouvat tak silná, i když člověk stojí tváří v tvář smrti.

„Mohu se podívat dovnitř?“

„Do toho.“ Opřela si hlavu o opěradlo sedačky a znovu zavřela oči.

Klekla jsem si na podlahu z dřevěných parket, odsunula hromádku časopisů *New Yorker* a zvedla víko. Do nozder mě udeřil závan prachu smíšený s typickou vůní kuliček proti molům a plísni. Odstranitelná horní přihrádka byla přecpaná knoflíky, mašlemi a krajkami, bílými hedvábnými rukavičkami a vybledlým, ale roztomilým slunečníkem.

Hlavní obsah kufru byl pevně svázaný. Někdo chytrý, nejspíš paní Kellyová, uskladnil oblečení do povlaků na polštáře – dobrý způsob, jak jej ochránit. V jednom z nich jsem našla bílé bavlněné noční košile. V dalším byly spodničky a živůtky. V dalším se skrýval překvapivý poklad: kožešinová štola a rukávník stejné barvy. Luxusní štola byla dlouhá necelý metr, na jednom konci měla liščí hlavu s packami a na druhém packy s ocasem. Prázdňá černá skleněná očka na mě zírala a bílé tesáky vypadaly, jako by se chtěly už už zakousnout. Na nášivce stálo: G. C. GUNTHER'S SONS FIFTH AVENUE NEW YORK. S etiketou byla ještě cennější. Zabořila jsem ruce do rukávníku. Klouby jsem narazila na něco tvrdého.

Zvláštní.

Nahlédla jsem dovnitř. Černá saténová podšívka byla ve švu odpáraná a znovu přišitá nerovnými stehy. Schoval tam někdo něco? Třeba svazek bankovek?

Pokradmo jsem pohlédla na paní Kellyovou. Mírně pochruchovala s otevřenými ústy. Mám se odvážit to prozkoumat? Tiše jsem se kradla přes pokoj pro svoji kabelu. Velká hnědá kožená taška původně patřila mé matce. Koupila si ji v sedmdesátých letech na jednom výletě do Altmanova obchodního domu. O pár desítek let později

jsem ji zachránila z horní police jejího šatníku. Teď se mnou takhle měkká a pomačkaná kabelka putovala všude a s ní i šitíčko, které jsem v ní nosila.

Sedla jsem si na zem vedle kufru do tureckého sedu a vyhrabala jsem starou plechovku od bonbonů Schrafft's, v níž se skrývaly mé šicí potřeby. Páráčkem jsem odpárala dostatečný počet stehů, abych mohla vytáhnout předmět skrývající se uvnitř: černý sešit v kožené vazbě.

Na první stránce bylo úhledným písmem napsáno jméno Olive Westcottová. Otočila jsem stránku a uvědomila si, že je to deník. Proč byl zašitý v rukávníku?

Najednou mě přemohl pocit déjà-vu, jako bych už někdy předtím něco takového dělala, přesně tady v tomhle pokoji. Setrásla jsem jej a začetla se do prvního zápisu.

18. září 1907

Tenhle deník mám už celou věčnost. Dal mi jej otec ke dvanáctým narozeninám, a já jsem se nikdy neobtěžovala jej použít. Nyní, když je mi dvacet let, mám konečně o čem psát. Protože ode dneška jsem oficiální občankou New Yorku! Otec je ředitelem obchodního domu Woolworth's na Čtyřiatřicáté ulici a zrovna jsme se nastěhovali do apartmánového hotelu na rohu Devěťadvacáté a Madison Avenue. Je příšerně velký a moderní: dálkové telefony, elektřina, horká i studená tekoucí voda, parní topení a – luxus nejluxusnější – denní služba. Už se nemohu dočkat, až začne má budoucnost!

Chtěla jsem si přečíst víc. Dobrodružství mladé ženy, která se přestěhovala na Manhattan, mi nikdy nezestárnou. Mohla jsem požádat paní Kellyovou, aby mi deník půjčila, ale co když odmítne? Věděla vůbec, že tam je? Jednodušší by bylo si ho prostě vzít a později vrátit, tím nikomu neublížím.

Když jsem se ujistila, že paní Kellyová stále spí, zas-

nula jsem deník do své kabely – naprosto impulzivně a nečestně, jako kdyby mě najednou něco posedlo.

Otočila jsem se zpět ke kufru a pokračovala v třídění. Zdálo se, že všechno oblečení bylo před uložením vypráno a bylo v dobrém stavu – nezneškodnovala jej žádná vlhká místa ani hmyz. Bílé krajkové domácí šaty by se mohly prodat – některé ženy si je rády oblékají jako svatební. Ostatní by však moje zákaznice oslovilo jen stěží. Dlouhé sukně byly těžké a nepohodlné. Bílé nadýchané košilové blůzky nijak nelichotily ženským křivkám. Uvnitř posledního povlaku jsem našla to nejhezčí: božské zelené saténové šaty s purpurovou šerpou. Zvedla jsem je, abych je mohla obdivovat.

„Jsou v perfektním stavu,“ řekla paní Kellyová a vylekala mě tak, že jsem málem dostala infarkt. Její pronikavý hlas nijak nenaznačoval, že spala.

„Ani ne,“ odpověděla jsem. „Materiál je velmi křehký a ty skvrny od potu v podpaží už nikdy nepustí.“

„Mohla byste si je hned teď obléct a jít na večeri do hotelu Plaza.“

„Kdyby nebyl zavřený kvůli rekonstrukci, protože ho předělávají na kondominium.“

„Svět se řítí do záhuby,“ řekla s křivým úsměvem. „Mám štěstí, že už tady končím.“

Soucítě jsem si povzdechla – a také abych ji připravila na svůj verdikt. Oblečení z doby před dvacátými lety bylo spíš na výstavu než na nošení. Bylo by téměř kruté traumatizovat to křehké plátno a lemovky tím, že byste do něj zahalili tělo. Byla bych nervózní, kdybych měla zákaznicím dovolit, aby si ho zkoušely. „Obvykle takhle staré zboží neberu. Jakkoli mám šaty z tohoto období ráda, nemám na ně zájemce.“

Dávala jsem přednost prodeji oděvů z třicátých až šedesátých let a jen takových kusů, které se mi opravdu velmi líbily. Speciálně mě přitahovaly minišaty, go-go boty a černé capri kalhoty. Je legrační, jak pro nás má styl oblé-

kání z dob našich rodičů svůdnou auru nostalgie. Móda, která vznikla po šedesátých letech, mě nikdy nezaujala tak, jako to dokázaly šaty z dřívějších dob. Sedmdesátá léta prakticky zničil polyester. Ten materiál nejspíš přežije spolu se šváby i poté, co lidskou rasu vyhladí z povrchu zemského globální oteplování nebo další doba ledová, ať už nastane dříve jedno, nebo druhé.

„Prostě mi dejte dva tisíce za všechno,“ řekla paní Kellyová „a jsme dohodnuté.“

Už jsme byly zase zpět na dvou tisících?

„Je mi líto, ale ne.“

„Chcete tím říct, že tyhle rozkošné šaty za to nestojí, i když jsou trochu starší?“

„Nějakou cenu mají – někdy i dost velkou. Ale prostě se dobře neprodávají. Podívejte, mohly bychom to vyřešit takto: za to ostatní vám dám dvanáct set a šaty z kufru vezmu do komise. Když se prodají, rozdělíme se. Kufr si můžete nechat. Nemám na něj místo.“

„Co znamená, rozdělíme se?“

„Šedesát na čtyřicet.“

„Šedesát pro mě?“

Usmála jsem se. „Pro mě.“ V tom neustoupím.

„Dobrá, vezměte si je,“ řekla, jako by se ze všeho najednou stal odpad. „Nic z toho už nechci vidět.“

„Než odejdu, udělám seznam jednotlivých položek do komise a budu potřebovat, abyste podepsala mou standardní smlouvu.“

„Do toho.“ Namířila dálkovým ovladačem na televizi. „Udělejte, co potřebujete.“

Zatímco sledovala *The View*, sepsala jsem inventář všeho edwardovského oblečení z kufru. Když byl seznam hotový, podala jsem jí ho spolu s kopií smlouvy a perem. Nasadila si brýle a přečetla každé slovo, než smlouvu podepsala. Seznam se ani nenamáhala zkontrolovat.

„Pár věcí mohu vzít hned,“ řekla jsem jí, „ale mohla byste mi zbytek poslat do obchodu?“

„Vnuk tam všechno ostatní přinese.“

„To by bylo skvělé,“ řekla jsem a dala si záležet, abych při otevírání kabely neodhalila deník. Uložila jsem do ní koktejlové šaty, potřísněné šaty do tvaru A, štolu a nahoru rukávník. „Až přijde, dám mu šek na zbytek. Tady je moje vizitka a kontaktní údaje.“

„Vím, kde sídlíte,“ řekla a odmítavě mávla rukou.

„Dobrá tedy.“ Zamířila jsem ven z pokoje. Bylo očividné, že se se mnou nehodlá loučit, takže jsem spíš pro svůj vlastní pocit uzavření obchodu dodala: „Ráda jsem vás poznala.“

Po vnukovi nebylo ani památky, takže jsem zkusila otevřít vstupní dveře, ale byly zamčené. Otočila jsem střelkou zámku, ale dveře se neotevřely. Objevil se vnuk.

„Udělám to.“

„To je dobré, už to mám.“ Otočila jsem spodním zámekem, dveře stále odmítaly povolit.

Otočil střelku do původní polohy. Dveře se konečně otevřely. „A je to.“

„Díky,“ řekla jsem a zatoužila, aby mě to nechal udělat, ačkoli jsem věděla, že se jen snažil být zdvořilý.

„Neberte si to tak,“ řekl.

Přikývla jsem. „Vy také ne.“

Když jsem scházela dolů halou kolem impresionistických plakátů k výtahu, zavřel za mnou dveře.

Olive

„Bylo ve zprávách něco zajímavého?“ zeptala jsem se a namazala si tenkou vrstvu másla na rohlík.

„Nic moc,“ odpověděl otec zpoza novin. „Nálada na burze se zdá veselejší. Hodně se mluví o oživení.“

Naklepala jsem si na máslo trochu marmelády. „To už jsme slyšeli.“ Jen přede dvěma týdny jsme se s otcem přestěhovali na Manhattan z Cold Spring, města vzdáleného asi dvě hodiny jízdy vlakem odsud. Mou oblíbenou částí našeho zbrusu nového apartmánového bytu byla dodávka snídaně každé ráno jídelním výtahem. Vařené vejce, košík s chlebem, konvička kávy, máslo, marmeláda, výtisk *Sun* a vázička s čerstvými květinami – člověk nemusel vyvinout žádné úsilí, jen si donést táč na stůl.

„Každopádně,“ řekl otec a odložil noviny, „trh se pevně uzavřel.“

„Doufejme, že je to jen trend.“

„Neboj se, Olive, brzy jim vyprášíme kožich.“

Stejně jako spousta jiných lidí přišel i on minulý rok v březnu na akciovém trhu o balík peněz. Nevěděla jsem přesně, o kolik. Otec málokdy prozrazoval podrobnosti o svých investicích, ale já jsem jeho zkušenostem pevně důvěřovala. Co se týkalo našich peněz, byl vždycky dokonale zodpovědný. Jako ředitel obchodního domu Woolworth's vydělával asi deset tisíc dolarů ročně, což

bylo víc než dost, abychom si pohodlně žili a nemuseli se starat o budoucnost. Protože se všichni obávali o ekonomiku, byla teď nejlepší doba obchodovat s levným zbožím. Woolworthovo impérium si vedlo lépe než kdykoli jindy.

„Máš na dnešek nějaké speciální plány?“ zeptal se otec. „Nebo si zase budeš dělat inventuru?“

Tak říkal mým častým návštěvám obchodních domů. Dokázala jsem strávit celé hodiny analyzováním skladu a srovnáváním cen.

„Vlastně,“ řekla jsem odhodlaným hlasem, „ano, mám k prozkoumání ještě další zboží.“

„Na tu večeri příští měsíc by sis opravdu měla dopřát nové šaty.“

„To je velmi štědré, drahý otče, ale už mám několik naprosto rozkošných kousků.“

Frank Woolworth hodlal uspořádat večírek ve svém sídle na Páté Avenue a otec byl pozvaný jako čestný host. Byla to pro něj skvělá příležitost seznámit se s newyorskými zastupiteli. Ale jeho spíš zajímalo, abych zapadla mezi nějaké způsobilé svobodné mládence, kteří tam určitě budou. Ačkoli jsem proti představě seznámení se s někým, z koho se mi podlomí kolena, nic neměla, minulá zkušenost naznačovala, že raději zůstanu nohama pevně na zemi. Nikdy jsem nebyla zamilovaná a přemýšlela jsem, jestli ve mně nějaký muž dokáže takové pocity probudit.

Po pravdě řečeno, ani já jsem nikdy žádného chlapce v Cold Spring neinspirovala natolik, aby se do mě zamiloval. Možná jsem byla vysoká – nebo předem zatracená potřebou předvádět, že jsem inteligentnější, než abych jen vesele flirtovala, jak se ode mě očekávalo.

„Nechci tě otravovat, Olive, ale jsi tak hezké děvče, a vypadá to, jako bys nechtěla, aby si toho někdo všiml.“

„To jen ty si myslíš, že jsem hezká, protože jsem tvoje dcera,“ ušklíbla jsem se.

„To je směšné. Jsi příliš skromná. A nový šatník je nejlepší způsob, jak si dodat sebevědomí. Užij si trochu své nové postavení mladé newyorské dámy.“

Nedokázal se zbavit představy, že se stanu módně vyšňořenou naivkou. Dávala jsem přednost jednoduché sukni a blůze. Pohodlí pro mě bylo důležitější než vzhled. S korzetem jsem se neobtěžovala. Nemělo smysl se svazovat tkaničkami a kosticemi, obzvláště pak při mé postavě, která se podobala – tak mi to aspoň bylo řečeno – příslovečnému bidlu.

„Jsi moc milý,“ odpověděla jsem, „ale nepotřebuju se vyžívat v nákupech, abych si připadala lépe.“

„Díky bohu, že to všichni mí zákazníci nevnímají jako ty. Už bych se měl konečně doobléknout nebo přijdu pozdě.“

Otec odběhl do ložnice. Nalila jsem si další šálek kávy. Protože jsem vyrůstala v prostředí Woolworth's, který otec vedl, nepochybně mi to trochu ubralo z nákupního nadšení. V průběhu let, o víkendech či po škole, jsem se často dobrovolně nabídl, že zaskočím, když bylo hodně práce nebo když onemocněla prodavačka. Líbila se mi cílevědomost, kterou to ve mně vyvolávalo, a myslím, že i pocit nadřazenosti nad zákazníky, kteří vypadali tak zranitelně, když procházeli uličkami a hledali výhodné koupě či laciné poklady.

Před akademickými studií jsem dávala přednost praktičnosti práce v obchodě. Když jsem ukončila střední školu, otec mě přesvědčil, abych strávila rok u slečny Hallové v jejím penzionátu v Lenoxu v Massachusetts, kde jsem musela protrpět hodiny slušného chování pro dámy, historie umění a výuky správného prostírání. Na konci pobytu jsem jedno věděla zcela určitě: pro domácí umění nemám talent. Domů jsem se vrátila s jistotou, že spíš uspěji v podnikání než v domácnosti.

Teď jsem se chtěla dozvědět něco víc o způsobu myšlení zákazníků. Co dělá některý předmět tak žádoucí, že

se bez něj nedokážete cítit spokojení? Proč nákup ztratí své kouzlo tak rychle poté, co ho uděláte? Opakují lidé tento nutkavý rituál navzdory krátkodobému uspokojení – nebo kvůli němu?

Otec se vrátil a zapínal si manžety. Vyzbrojila jsem se ve dveřích jeho kloboukem a kabátem. Nemohla jsem si pomoci, ale cítila jsem hrdost – na dva a čtyřicet let byl v dobré kondici, upravený a hezký, měl husté vlnité hnědé vlasy a zdravou pleť. I když jsem mu chtěla udělat radost, nikdy bych nedokázala přijmout jeho představu, jak má vypadat mladá dáma. Vlastně by byl dost nešťastný, kdyby se dozvěděl, že mám v úmyslu se věnovat spíše kariéře než hledání manžela.

„Dělá mi starosti, když trávíš tolik času o samotě,“ řekl a přehodil si kabát přes ramena. „Je škoda, že tady někde nemáme rodinu. Chtěl bych vyhledat pár starých přátel, třeba by tě mohli uvést do společnosti mladých lidí.“

„Jak jsi slíbil,“ řekla jsem láskyplně a podala mu klobouk. Vyrůstal v Greenwich Village, ale se starými známými neudržíval styky od doby, co se před dvaceti lety odstěhoval. „Prosím, kvůli mně se netrap. Přece víš, jak jsem nadšená, že tady můžu být.“

„Možná všechno není tak, jak sis představovala,“ řekl a podíval se do zrcadla u dveří, aby si uhladil knírek.

„Zatím jsem ani neměla šanci to zjistit.“

„Každopádně,“ řekl a políbil mě na čelo, „když dnes nepříjdu příliš pozdě, zajdeme si někam na večeři.“

„To zní skvěle.“

Když zavřel dveře, sedla jsem si zpět ke stolu a v novinách nalistovala stránku „Ženy – nabídka zaměstnání“. Projížděla jsem seznam a kolísala mezi optimismem a beznadějí. Otcova poznámka o mé samotě nebyla tak úplně neopodstatněná. I když jsem kolem sebe měla tisíce lidí, začínala jsem se cítit poněkud osaměle. Ve společenských závazcích jsem žádné řešení neviděla. Jakmile rozjedu svoji kariéru, problém se vyřeší sám od sebe.

Ukázalo se však, že inzeráty jsou bohužel stejně skličující jako můj milostný život. Poptávka byla po prodavačkách, spoustě stenografek, dělnic a telefonistek, ale já vzhlížela výš, než bylo místo za pultem. Doufala jsem, že se stanu nákupčí některého obchodního domu. Protože jsem čítávala otcův předplacený časopis *Dry Goods Weekly*, věděla jsem, že mnoho nákupčích v obchodech jsou ženy a v rámci ženám přístupných zaměstnání dostávají nejvyšší platy. Ačkoli jsem předpokládala, že na přímý nástup na takové místo nemám dostatečnou kvalifikaci, určitě někdo bude hledat asistentku. Nicméně jsem zatím nenarazila na jediný inzerát hledající asistentku nákupčího.

Konečně až onoho rána můj zrak spočinul na inzerátu, který mě přímo uhodil do očí. *Hledá se asistentka nákupčího, oddělení blůzek, hlase se v obchodním domě Macy's.*

Představila jsem si setkání s obchodníkem z Chicaga, který mi ukazuje blůzy na příští sezonu. Až skončíme, promluví s textařem o nových inzerátech do příštího oběžníku. Pak si zjistím, jestli můžu jet na nákupní cestu do Evropy.

Samozřejmě nic z toho nemůžu dělat, dokud nevypadnu ze svého světa snění a neseženu si tu zatracenou práci. Šla jsem si napustit vanu. Když voda prýštila z nablýskaného poniklovaného kohoutku, vzpomněla jsem si na naši příšernou koupelnu v Cold Spring. Předpotopní cínová vana byla zasazená do dřevěného rámu, který mi připomínal rakev, a linoleum na podlaze vypadalo špinavé, ať jste ho drhli sebevíc. Teď jsem si mohla vychutnat zanoření do porcelánové vany zářící čistotou. Bílé vykachlíkované zdi se blyštěly, voda byla téměř okamžitě horká a celé dveře pokrývalo zrcadlo.

Bez zrcadla bych se ve skutečnosti obešla. Předtím bylo snadné vyhýbat se pohledům na vlastní nahé tělo, ale nyní jsem občas jeho obraz zachytila. Bez šatů jsem se nikdy necítila pohodlně a ani si nepamatuji, že by mě tak někdo někdy viděl. Dokonce i můj doktor mi dovolil

si ponechat spodničku a živůtek, když už jsem musela na prohlídku. Ze stejného důvodu jsem ani já neviděla nikoho jiného nahého. Kdyby nebylo muzeí, vůbec bych netušila, co se skrývá pod pánskými spodky.

Zatímco jsem si vychutnávala teplou vodu, přemýšlela jsem, co si mám obléct na pohovor, a rozhodla jsem se pro elegantní námořnické šaty, k nimž patřilo stejné bolerko lemované bílou stuhou. Díky slečně Hallové jsem věděla jak vypadat kultivovaně, když bylo třeba. Zaměstnavatel uvidí vysokou mladou dámu, pohlednou, ne-li pěknou, s dobrým vkusem a výchovou.

Když jsem byla oblečená a připravená k odchodu, sebevědomí vyprchalo a ze mě zbyl jen uzlíček nervů. Pospíchala jsem do kanceláře, kde jsem v rukávníku schovávala deník, který kdysi patřil matce.

2. října 1907

Konečně jdu na svůj první pohovor. Nesmím o sobě pochybovat. Proč by mě, k čertu, neměli přijmout? Jsem víc než kvalifikovaná – to je očividné. Prostě potřebuji zůstat klidná a přestat se chovat jako husa.

Sjela jsem výtahem dolů do vestibulu našeho domu Mansfield s mramorovou podlahou. Zrzavý portýr mi popřál dobré ráno. „Taxík, slečno?“

„Ne, děkuji.“

Nikdy jsem žádný nechtěla, přesto se mě přesně na totéž ptal pokaždé, když jsem šla ven. Možná neschvaloval, aby se mladá žena procházela po městě samotná – nebo jsem si jeho nesouhlas jen představovala, protože jsem na takovou svobodu nebyla zvyklá. Každopádně bylo směšné trápit se kvůli názoru portýra.

Když jsem mījela Madison Square Garden, poutače na koňskou show vlály ve větru. Dešťové mraky zablokovaly každý sluneční paprsek. Možná jsem si měla vzít deštník.

Šla jsem dál kolem impozantního kostela na rohu a vzpomněla si, že jsem ještě neodpověděla na dopis tetě Idě. Ptala se, do kterého kostela jsme se s otcem rozhodli chodit. Moje zbožná teta, otcova mladší sestra, s námi žila po matčině smrti. Nemohla jsem jí přiznat, že po přestěhování do města jsme se s chozením do kostela neobtěžovali.

Kousek dál se přede mnou tyčil k nebi ve své zvláštní rozestavěné velkoleposti ocelový rám mrakodrapu Metropolitan Tower, který se měl stát nejvyšší budovou na světě. Staveniště blokovalo chodník hromadou mramoru a oceli, takže jsem přešla ulici a zkrátila si cestu přes Madison Square Park.

Slyšela jsem křik nějaké ženy ještě dřív, než jsem ji spatřila. Má potíže? Šla jsem po hlasu a uvědomila si, že někdo pronáší nějakou řeč. Našla jsem ženu stojící na pódiu před malým hloučkem lidí. Na sobě měla kostýmek šitý na míru a klobouk s velkými žlutými péry. Za ní visel žlutý poutač: VOLTE ŽENY.

„Apeluji na vás, abyste neumlčovali hlasy svých milovaných manželek a matek!“

Rozhlédla jsem se po okolostojících – byli to skoro samí muži – a v duchu se sama sebe ptala, jestli je její slova nějak zasáhla.

„Neupírejte svým dcerám základní práva, která si zaslouží každý občan.“

Mladý muž, jenž stál kousek ode mě, po ní hodil ohryzek, který jí prosvítl kolem hlavy. Ignorovala ho a pokračovala.

„Pokud se nezapojíte do boje, nic se nezmění! Budoucnost je ve vašich rukách!“

Nezdálo se mi fér, že právo volit mohou dát ženám pouze muži. Proč by měli rozhodovat o naší budoucnosti?

Zvedla zatatou pěst, aby ukončila řeč: „Dejte ženám právo volit!“

Pár mužů se ušklíblo, ale většina zdvořile zatleskala.

Když se všichni rozešli, šla jsem dál směrem k Broadwayi potěšená, že žiji uprostřed toho všeho. Otec si s oblibou stěžoval, že s městem to jde z kopce už od jeho dětství, ale podle mě bylo naše okolí stejně hezké jako kterýkoli jiný pařížský bulvár. Ne že bych někdy byla v Paříži, ale paní Hallová vzala naši třídu do umělecké galerie v Pittsfieldu, abychom se podívali na francouzské impresionisty. Moje milovaná nejlepší kamarádka Daisy pak vždy ráda opěvovala krásu těchto obrazů. Měla talent na kreslení a toužila se stát uznávanou umělkyní.

Daisy. Kéž by tak byla teď se mnou! V penzionátu paní Hallové jsme byly nerozlučné. Naše přátelství bylo úžasně vyvážené. Ona byla malá a já vysoká, ona kreativní a já praktická, ona měla matku vdovu a já ovдовělého otce. Obě jsme chovaly ideály o ženské rovnoprávnosti inspirované spisovatelkami, jako byly Charlotte Perkins Gilmanová a Harriet Martineauová. Plánovaly jsme, že se společně staneme nezávislými ženami, což vyžadovalo přesvědčit rodiče, abychom spolu mohly bydlet v jednom bytě v New Yorku. Odmítaly jsme tyranii manželství a veškerou energii jsme vkládaly do rozvíjení kariéry. Z ní se stane velká umělkyně, zatímco já uspěji jako obchodnice.

Na druhé straně parku jsem se zastavila, abych se rozhlédla, než přejdu ulici. Na křižovatce, kde Pátá Avenue křižovala Broadway naproti mrakodrapu Flatiron, klaksony vřeštěly, zvonky zvonily a biče praskaly. Když se doprava konečně na chvíli uklidnila, vykročila jsem z chodníku. Napravo ode mě využil pauzy dostavník nacpaný turisty a vyrazil ze svého stanoviště. Uskočila jsem, řidič prudce zabrzdil. Průvodce, který seděl nahoře s turisty, zakřičel do megafonu: „Pokračujte, slečno, svižně, svižně!“ Nebyla jsem si jistá, jestli je jen zdvořilý, nebo se chtěl přesvědčit, že přejdu na druhou stranu živá.

Přitiskla jsem si klobouk k hlavě a vrhla se do ulice, uskočila vozíku přijíždějícímu zleva, dodávce zprava a hro-

mádce koňské mrvy na vozovce. Když jsem vítězoslavně došla na druhou stranu, hrnula jsem se dál s ostatními chodci vzhůru po Broadwayi. Musela jsem jít rychle, abych udržela tempo s kolemjdoucími.

Jak se ukázalo, když jsme ukončily studia u slečny Hallové, strávila Daisy léto objížděním Evropy s matkou. Koncem léta jsem od ní dostala omluvný dopis, kde psala, že náš plán žít v New Yorku budeme muset odložit. Dostala příležitost rok studovat umění v Londýně na Královské akademii. Byla jsem za ni ráda, a za sebe jsem se cítila mizerně. Rok už uplynul, Daisy žila v Londýně, bez dalších omluv. Naše představa společného bydlení v New Yorku byla jen dívčí iluzí.

Rychle jsem se blížila ke Čtyřiatřicáté ulici. Protože jsem věděla, že otcův Woolworth's je odsud jen kousek, nemohla jsem si pomoci a pokradmu jsem hledala v davu jeho tvář, i když mi bylo jasné, že potkat ho je velmi nepravděpodobné. Když jsem přešla širokou dopravní tepnu, přidala jsem se k zástupu žen, které proudily lítačkami do Macy's. V informačním boxu stál různolící muž. Zeptala jsem se na cestu do náborového oddělení.

„Vyjeďte pohyblivými schody do pátého patra,“ řekl. „Jděte až do zadní části budovy skrz zelené dveře.“

Poděkovala jsem a zamířila rovnou k eskalátorům, ale zvuk zpívajícího tenoru mě nalákal, abych si trochu zašla. Šla jsem po hlase k přepážce s notami, kde pohledný mladík v černém smokingu zpíval a hrál na piano.

Pojeď se mnou, Lucille, v mém veselém oldsmobile...

Otci by se písnička líbila – automobil měl jako první z celého Cold Spring. Jeden týden si náš kovář zřídil čerpací stanici a otec se honem vydal do Poughkeepsie a koupil si menší auto, které pořád ještě stálo u domu v přístěnku. Vím, že opustit oblíbenou hračku pro něj bylo těžké.

Poletíme spolu cestou života, automobil bublající, ty a já...

Ženy, které stály vedle mě, se hudbou nenechaly vyrušit

z rozhovoru. A já jsem nedokázala přestat poslouchat.

„Můj manžel je v příšerném stavu kvůli burze,“ řekla jedna. Na hlavě měla široký klobouk zatížený umělým ovocem. „Obává se, že pokud akcie brzy nepůjdou nahoru, budeme se muset přestěhovat na předměstí.“

U kostela nás dohoní a pak svatební zvony nám zazvoní...

„Vy byste šla?“ zeptala se jí druhá žena, která měla toka klobouček s volavčím peřím.

„To bych se raději zabila.“

Jejich klobouky poskakovaly nahoru a dolů souhlasným přikyvováním.

Můžeš se mnou jet, jak daleko chceš, v mém veselém oldsmobile...

Ráda bych tam zůstala a obdivovala hezkého zpěváka, ale dopoledne ubíhalo. Přinutila jsem se jít rovnou k eskalátorům a vydala se na cestu do pátého patra.

Amanda

Když jsem odešla od paní Kellyové, do další schůzky jsem měla ještě čas. Od své nejlepší kamarádky Molly jsem k narozeninám dostala návštěvu u hypnotizéra, který mi měl pomoci vyřešit problémy se spaním. Byla jsem skeptická, ale Molly byla jeho velká fanyнка – byl to skutečný lékař, který jí pomohl přestat kouřit. Bůh ví, že na Molly neplatilo neustálé omílání toho, že dostane rakovinu, bude mít vrásky a hlas jako námořník Pepepek, takže na tom možná něco bylo. Přinejmenším by to mohlo být aspoň zábavné.

Jeho kancelář byla jen pár bloků odsud na MacDougal Street naproti Washington Square Park. Pomalu jsem šla po Páté Avenue a byla jsem ráda, že jedno teplé, nepříliš mokré úterní odpoledne mohu strávit venku. Dnes byl druhý den, který se počítal jako můj „víkend“. V sobotu a v neděli byla v obchodě spousta práce. Rozhodla jsem se, že si v parku odpočinu a znovu se podívám na deník. Z prázdné lavičky bylo hezky vidět na Washington Square Arch. Zrovna když jsem otevírala sešit, sedla si vedle mě maminka s kočárkem. Zářila pýchou na své dítě, tak jsem dala najevo obdiv. „Ta je ale roztomilá. Kolik jí je?“

„Šest měsíců.“

Miminkovská pusa se roztáhla do okouzlujícího bezzubého úsměvu. „Je rozkošná.“ Tak rozkošná, až to bolí. Ni-

kdo mi nemusel připomínat, že po třicítce se ještě musím rozmnožit. Bez nějakého zjevného důvodu se holčiččin úsměv proměnil v grimasu a začala naříkat jako plačka.

„Je na čase, aby se prospala,“ řekla matka zkroušeně, „ale ona odmítá usnout.“

Soucitně jsem na ni pohlédla, aspoň jsem mohla uniknout. Zkontrolovala jsem mobil, jako kdyby nějaká urgentní schůzka vyžadovala mou přítomnost, strčila deník do tašky a popřála jim hezký den.

Kancelář doktora Markoffa byla v předválečné budově na rohu. Vrátný mi kývl, ať jdu dovnitř, a já vešla do čekárny připravená vysvětlit, že jdu brzy. Nikdo mě však nevítal. Sedla jsem si na zelenou tvilovou sedačku a zívla. Kéž bych dokázala nastrádat ospalost, která mě trápila během dne, a využít ji večer v posteli.

Otevřela jsem deník a jak jsem se začetla do příběhu Olive Westcottové o jejím cíli stát se nákupčí, na únavu jsem úplně zapomněla. Kdysi jsem o podobné kariéře také uvažovala. Když jsem byla malá, obchodní domy na Manhattanu byly stále považovány za atraktivní destinaci. Turisté zahrnovali nejdůležitější newyorské obchodní domy do seznamu pamětihodností spolu s představeními na Broadwayi, restauracemi a muzei. Předměstské obchodáky neměly patřičnou záři, ani historii, ani charakter. Jako celonárodní řetězce ztratily svou duši.

Macy's, Altman's, Lord & Taylor, Bloomingdale's... Jako dítě jsem tam s maminkou hrozně ráda chodila. Vůně parfémů, když jste vešli dovnitř, všechny ty krásné kultivované ženy za pulty s líčidly, ostrá světla, nablýskaná zrcadla a třpytící se krabičky se šperky. Vypadalo to tak svátečně – jako celoroční svátek. V dívčím oddělení mě maminka nechávala zkoušet jedny šaty za druhými. Dnes jsem obdivovala její trpělivost. Byla bych ke své dceři také tak tolerantní? Budu mít příležitost to zjistit?

V pubertě se nakupování s matkou změnilo v klasický boj o moc, ale chodila jsem do obchodních domů s kama-

rádkami nebo úplně nejradši sama. Když mi bylo dvacet, ztratily i městské obchody svůj šmrnc, jako by si už nikdo nemohl vzpomenout, proč stojí za to tam chodit.

Ostré zakašlání mě vrátilo zpět do čekárny.

„Slečna Rosenbloomová?“

„To jsem já.“

Čekala jsem někoho mladšího, kdo bude mít na sobě třeba černé sako na černém roláku a malou špičatou bradku. Ukázalo se, že doktoru Markoffovi je sedmdesát, má šedé vlasy, stařecké skvrny a je vysoký a vychrtlý. Na sobě měl tmavý oblek, bílou košili na knoflíky a k mé radosti červeného motýlka. Když mi pokynul směrem do kanceláře, vesele jsem ho pozdravila a usmála se, jako bych neměla absolutně žádný problém.

Na první pohled působila jeho kancelář elegantně konvenčně – modročervený orientální kobereček, pohovka a chippendale stůl se zvířecími nohami. Všimla jsem si, že na zdi visí stará frenologická tabulka. Byla na ní lidská hlava s mozkem rozděleným na různé oblasti, které údajně určují konkrétní povahové rysy.

Sedli jsme si naproti sobě do pohodlných židlí: jeho byla velká a kožená, moje o něco menší, potažená mikrovláknem volajícím po přechalounění. Dvě zarážky na knihy na polici za ním měly tvar uprostřed rozdělené lidské hlavy.

„Takže,“ řekl, „jak vám mohu pomoci?“

„Mám problémy se spaním.“

„Insomnie?“

Tohle slovo nemám ráda. Můj problém pak vypadá víc jako nemoc. „No, už pár měsíců nemůžu usnout dříve než ve čtyři, v pět ráno a pak jsem během dne neustále unavená.“

„Ano, insomnie. Předpokládám, že obvyklé léky jste už zkoušela?“

„Nic nefunguje. Moje kamarádka Molly, která mě doporučila, říká, že jste jí pomohl přestat kouřit. Možná

bych měla zkusit jiné prášky na spaní. Chvilí jsem brala Ambien, ale pak přestal působit.“

„Prášky na spaní mohou být návykové. Doporučoval bych je jenom jako rychlou úlevu na přechodné období. Ale hypnóza vám může pomoci, především souvisí-li váš problém s obsesivním negativním přemítáním. Jste připravená to zkusit?“

„Nevím. Možná bych o tom měla týden obsesivně přemítat.“ Usmála jsem se, aby pochopil, že vtipkuji.

Povinně se na mě usmál. „Je důležité, aby se objekt cítil připravený něco změnit a věřil, že změna je možná. Pomohlo by mi, kdybych pochopil, co se vám honí hlavou. Můžete popsat nějaké problémy nebo důležitá rozhodnutí, která vás mohou celou noc držet vzhůru?“

Už jsem celou situaci procházela snad milionkrát se svým bývalým terapeutem a neměla jsem chuť se odhalovat tomuto cizinci, ale bylo jasné, že budu muset vytáhnout některá ošklivá tajemství. „No,“ začala jsem, „právě mám poměr. Se ženatým mužem. Jsme spolu už šest let. V průběhu posledních pěti let se neustále pokouším s ním rozejít. Terapie mi měla pomoci přijít na to, proč to nedokážu.“

„Nepomohla?“

„Nijak zvlášť.“ Analyzovala jsem na terapii každý úhel svého vztahu tak často, že se mi úplně zprotivilo o tom mluvit. Což mě nepřimělo k žádné akci, jen jsem se pak snažila vyhýbat tématu sezení, z čehož jsem se cítila nepříjemně, a proto jsem s tím skončila. S terapií, ne s poměrem. Aspoň že Jeff utrácel nějaké peníze za mě a ne za bordely. „Pomohla mi pochopit, ale pochopení mi nepomohlo něco s tím udělat.“

„A co jste pochopila?“

„V podstatě jsem na sebe neustále naštvaná, že marním nejlepší roky svého života ve vztahu se ženatým mužem, který mě přitahuje proto, že je nedostupný stejně jako můj otec, kvůli němuž jsem se cítila nemilovaná, protože mě i matku opustil kvůli jiné ženě bla bla bla.“ Chvilí jsme

na sebe s doktorem Markoffem zírali. Přehodila jsem si nohu přes nohu. „Co si myslíte o Xanaxu?“

„Jak jsem řekl, mentální dilema se nevyřeší, dokud se nedostaneme k jádru problému. Možná byste mi chtěla říct k manželství vašich rodičů něco obecně?“

„Dobře.“ Přehodila jsem nohu na druhou stranu. „Takže v létě před mým nástupem na střední školu matka zjistila, že otec má poměr. Protože jsme měli malý byt a oni na sebe křičeli dost hlasitě, všechno jsem slyšela. Stavěla jsem se na matčinu stranu a cítila se odmítnutá zároveň s ní.“

„Muselo to pro vás být dost znepokojivé,“ řekl a zadíval se mi s vážným výrazem do očí.

Přikývla jsem a pokračovala, abych se vyhnula jeho očividnému pokusu o empatii, která by mě přiměla se rozplakat. „Odstěhoval se. Rozvedli se. Konec.“

„Zrovna jste měla nastoupit na střední školu... kde?“

„La Guardia.“

„Na státní školu? S výukou herectví?“

„A tance, hudby, umění... Tam jsem potkala Jeffa. Pocházel z bohaté rodiny, ale soukromých škol měl plné zuby. Navíc měli opravdu dobrý umělecký program. Tak jsme se potkali, v hodině kreslení.“

„A jaký byl váš vztah?“

„Opravdu dobrý. Začali jsme spolu chodit ve třetáku. Přišla jsem s ním o panenství, šli jsme spolu na školní ples. Trvalo to dva roky.“

„A pak?“

„Po střední odjel studovat architekturu. Já zůstala ve městě a šla jsem na univerzitu studovat obchod a módu. Rozchod byl smutný, ale ne strašlivý. Chci říct, že jsme byli mladí, nechystali jsme se vzít. Když přijel do města, příležitostně jsme zašli na kafe. Za čas jsme se přestali stýkat, ale jedna kamarádka zahlédla jeho svatební oznámení v *New York Times*. Jeho snoubenka byla potomkem J. P. Morgana. Brali se v hotelu Pierre. Později jsem se

doslechla, že žije ve Westchesteru a navrhuje domy pro bohaté. Myslím, že se se mnou na střední zahazoval.“

„A jak jste se dali znovu dohromady?“

„Asi před šesti lety jsem vedla retro butik s oděvy na Mott Street. Jeff četl ve zpravodaji *New York* článek, který nás uváděl jako jedno z nejlepších míst k nákupu v Soho. Přišel do obchodu pod záminkou nákupu dárku pro manželku. Pak mě pozval na oběd.“

„A?“

„Od té doby spolu chodíme,“ uzavřela jsem důrazně. Nechtěla jsem se pouštět do pochmurných detailů.

„A co váš otec?“ zeptal se doktor Markoff.

„Žije v Kostarice. V domorodé chýši.“

„V chýši?“

„Hmm.“ Povedlo se mi neobrátit oči v sloup.

„Vidím, že pro vás není snadné o tom hovořit, takže děkuji, že jste se se mnou podělila o tyto detaily. Máte na mě nějaké otázky?“

„Co když mě zhypnotizujete a já se nikdy nevzbudím? Nebo se v myslí dostanu k něčemu opravdu zneklidňujícímu?“

„Hypnóza vás pouze uvede do vnímavějšího stavu. Až bude vaše mysl otevřená, pokusím se vám pomoci soustředit na strachy a úzkosti, které vás omezují. Pokud se vám nebude líbit, jakým směrem se vaše myšlenky ubírají, nebo už nebudete chtít být v transu, vždycky se můžete vrátit. Nebudu ovládat váš mozek.“

Přikývla jsem, aby si myslel, že mu věřím.

„Ale,“ dodal, „aby to fungovalo, musíte se opravdu otevřít.“

Chtěla jsem být otevřená. Přinejmenším jsem tím chtěla projít aspoň kvůli Molly. Známe se už od studií. Teď měla vlastní obchod pár bloků od mého – malilinký krámk se starožitnými knoflíky.

Kromě toho měl doktor Markoff motýlka. Motýlky nikdy neměly vyjít z módy. „Ráda bych to zkusila.“

Doktor ukázal kývnutím hlavy na gauč.

Lehla jsem si, uhladila si sukni na nohou a otočila obličej ke stropu. Překvapilo mě, jak zranitelně jsem se před ním cítila takhle natažená.

„Naše sezení nahraji,“ řekl, „abyste si jej mohla vzít domů a přehrát si ho před spaním. Možná vám to pomůže uvolnit mysl. Než začneme, rád bych, abyste se zamyslela nad místem, kde se cítíte velmi příjemně a spokojeně.“

„Ve svém bytě?“

„Někde, kam unikáte před každodenní rutinou. Může to být pláž, lesy, hory...“

„Z přírody jsem nervózní.“

„Tak nějaké posvátné místo.“

„Nejsem věřící.“

„Cokoli, co vám pomůže se odpoutat od problémů.“

„Tak potom asi pátrání po oblečení.“

„Obchod? Proč ne. Který?“

Chytil se toho? Napůl jsem žertovala. Málokdy jsem kupovala nové oblečení. Spousta věcí byla předražená a příliš obecná. A i když jsem milovala sekáče, tam to moc dobře nevonělo. Spíš jsem měla na mysli lov kousků na prodej, ne nakupování.

„Někde, kde se cítíte v bezpečí.“

V jeho hlase jsem slyšela netrpělivost. Očividně tato část procedury neměla být takovou výzvou. Mohla jsem říct obchodní dům, ale to se týkalo obchodních domů spíš tak, jak jsem si je pamatovala, než jak vypadají dnes. Obchod, který se mi líbil, už není. „Budu myslet na obchodní dům Altman's, i když už neexistuje.“

„To stačí. Existuje ve vaší mysli, ve vaší paměti, a přesně to potřebujeme, přesně to chceme. Začneme?“

Olive

Když jsem jela po schodech do druhého patra, stála jsem za holčičkou, která prosila maminku, aby jí koupila panenku. Maminka řekla, že má panenek dost. Holčička se rozplakala na celé kolo. Nedokázala jsem si představit, že bych měla trpělivost být rodičem. Jako jedináček jsem nikdy novorozence ani nedržela v náručí.

Některé kamarádky z Cold Spring už matkami byly, a když pořád omílaly domnělé pokroky svých ratolestí, jen stěží jsem dokázala předstírat zájem. Nikdy jsem mezi dívky v našem městě úplně nezapadla a často jsem o sobě pochybovala, protože jsem si připadala divná.

Když jsem se seznámila s Daisy a spřátelily jsme se, rozhodla jsem se, že dívky z Cold Spring jsou příliš konvenční, a přestala se starat o to, jestli jsem jiná. U slečny Hallové to nevadilo, ale když jsem se vrátila domů, stýkat se znovu s bývalými přáteli mi připadalo víc než těžké.

Většinou jsem dělila svůj čas mezi pomoc tetě Idě s domácími pracemi a sezení na houpačce na verandě a hledění do stromů. Jak přešlo léto, přepadl mě pocit melancholie. Teta měla už dobře zaběhnutou rutinu, a když se mě snažila zapojit, víc než cokoli jiného ji to spíš otravovalo. Zatímco to vypadalo, že ve svém úklidovém a hygienickém úsilí nachází hluboké uspokojení,

já pociťovala pouze marnost a neefektivnost, jako bych se díky snaze vymést každou bakterii, která v domě žila, sama postupně ztrácela. Rozhodla jsem se požádat otce o pravidelnou placenou práci v obchodě.

Kdybych byla syn, bylo by přirozené, že by ze mě udělal svého asistenta. Protože jsem byla dcera, ani neuvažoval, že by mě „snížil“ tím, abych pracovala za hodinovou mzdu.

„Přestaň brečet!“ zaječela matka přede mnou. „Nebo tě odvedu rovnou domů!“

Holčička se rozplakala ještě silněji. Když jsme přijely do druhého patra, našťastí vystoupily a zamířily k obuvnictví a já mohla pokračovat do třetího patra v relativním klidu a tichu.

Otec neměl stejný názor jako jeho zaměstnavatel Frank Woolworth, který věřil, že správné místo pro ženu je doma, i když zaměstnával stovky prodavaček. Aby jeho filozofii dostál, nikdy žádnou zaměstnankyni nepovyšil a platil jim nízkou fixní mzdu. Bylo to pro jejich dobro, aby zaměstnání považovaly za takzvaně dočasný stav, než se vdají. Z tohoto postoje zajisté těžil pan Woolworth, protože se přesvědčil, že spousta prodavaček zůstává na svém místě celé roky bez zvýšení platu.

Protože jsem neměla kromě domácích prací nic jiného na práci, cítila jsem se kolem svých narozenin v srpnu hrozně zbytečná. Oslava mých narozenin byla vždy rozpačitá událost, protože to bylo zároveň výročí matčiny smrti. Ale tento rok jsem se cítila ještě nervóznější. Bylo mi devatenáct a moje matka v devatenácti zemřela. Nic nemohlo ještě víc zdůraznit, jak nespravedlivě krátký život měla; ukončený a uzavřený ve stejném věku, v němž se mi dostalo nyní pocty jej promhat. Nikdy neměla přijít o život kvůli mně. Kež bychom se tak mohly vrátit v čase a vyměnit si místa.

Když jsem dorazila do třetího patra, připojila jsem se k hloučku žen krčících se za starší paní, která stála před dalším mezipodlažím pohyblivých schodů, jako by sbí-

rala odvalu, aby naskočila na atrakci v zábavním parku. Stoupila jsem si vedle ní a nabídla jí rámě: „Nechtěla byste jít dál se mnou?“

Zavěsila se křehkou rukou do mé a vděčně se na mě podívala. „Děkuji, drahoušku.“

Vykročily jsme kupředu, jako bychom tančily. Stála jsem vedle ní a nemohla si pomoci, abych se vedle své chatrné partnerky necítila láskyplně. „Dnes je všechno rychlejší, že?“

„Je hrozné, jak se od mého dětství všechno změnilo.“

„To si umím představit,“ řekla jsem a neobtěžovala se obhajovat výhody pokroku. „Myslím, že je úžasné, že si troufnete ven i přes všechny ty novoty.“

„Co bych měla podle vás místo toho dělat?“ zeptala se. „Sedět celý den ve svém pokoji?“

Koncem léta jsem nechtěla nic jiného než zůstat ve svém pokoji. Někdy jsem ani nechtěla vstát z postele. Protože jsem nevěděla, co si se sebou počít, neviděla jsem smysl v žádné činnosti. Nic nestálo za úsilí. Všechno byla ztráta času. Ztratila jsem chuť k jídlu a má přirozená šťihlost se pozvolna měnila ve vychrtlost. Z ničeho nic jsem se zhroutila a začala plakat.

Teta Ida nakonec zavolala rodinného lékaře. Předepsal mi klid na lůžku, pijavice, a když si všiml hromádky *Dry Goods Weekly* na mém nočním stolku, zakázal mi také veškerou četbu.

„Tak jsme tady,“ řekla stařenka, když jsme vyjely do čtvrtého patra. Společně jsme vystoupily, ona se mě pustila a popřály jsme si hezký den. Když zašla do oddělení lahůdek, pokračovala jsem do pátého patra.

Vzpomínka na doktorovu radu byla stále tak silná, že mě dokázala dohnat k zuřivosti. V určitém smyslu mi pomohl se zotavit. Můj hněv vůči němu vyvolal zdravý příliv energie, který nemohl přinést žádný klid na lůžku. Odmítla jsem pijavice, trvala na tom, že časopisy zůstanou tam, kde jsou, a vylezla jsem z postele. Jeho směšné vikto-

riánské názory mi připomněly, že můj pocit zbytečnosti byl rozumovou reakcí na společnost, která se snaží ženy omezovat.

Tentýž den jsem otce postavila před ultimátum: dej mi pravidelnou práci v obchodě, nebo požádám o zaměstnání v každém obchodě na Main Street a první, ke komu půjdu, bude tvůj hlavní konkurent pan Gottlieb, majitel smíšeného zboží přes ulici.

Otec našel kompromis a dal mi oficiální zaměstnání za pultem, ale aby se pojistil, že mé ženství zůstane neposkrvnělé, jasně dal najevo všem kolegům a známým, že to dělám pouze pro zábavu. I když jsem nedostávala žádný plat, nálada se mi zlepšila. Přesto jsem přemýšlela, jestli jsem odsouzená strávit zbytek života v Cold Spring.

Konečně jsem dojela do pátého patra. Vystoupila jsem z eskalátorů s triumfem horolezce, který dosáhl vrcholu. Srdce mi prudce bušilo, když jsem našla zelené dveře náborové kanceláře.

Otočila jsem kulovou klikou a vešla do haly, kde mi nějaká mladá žena řekla, abych si stoupla na konec řady, kde obdržím formulář žádosti o zaměstnání od recepční, která mě pak nasměrovala do místnosti, kde už svoje kartičky vyplňoval asi tucet žen. S hrůzou jsem zjistila, že jsem se příliš vyšňořila. Téměř všechny mé konkurentky měly na sobě jednoduché sukně a halenky.

Když jsem vyplnila žádost, uvedli mě do další místnosti, kde jsem s údivem našla řadu lavic přeplněných dalšími uchazečkami. Další přešlapovaly vzadu a přemýšlely, kam jít. Srdce mi spadlo do kalhot. Všechny tyto ženy se ucházejí o mé místo?

Do čela místnosti se postavila energická šedovlasá žena a řekla dívkám, aby si sedly podle čísel svých přihlášek.

„Prosím o pozornost! Potřebujeme vaši spolupráci. Kdo má číslo dvacet devět? Prosím, sedněte si sem.“

Měla jsem číslo sedmdesát pět.

Spílala jsem si, že jsem si nepřinesla žádný časopis,

a bojovala jsem s touhou odejít. Ale moje cesta k tomuto okamžiku byla příliš mučivá na to, abych to nyní vzdala.

Když už jsem u otce pracovala asi půl roku, téměř rok po ukončení studia u slečny Hallové, zachvátila celou zemi finanční panika. Mnoho majetku se rozplynulo na burze a obchody šly ke dnu. Ale Woolworthův řetězec přestál krizi bez problémů a v červnovém bulletinu oznámil plánované otevření dalších obchodů v roce 1907. Bylo to další oznámení v tomto vydání, které mě obzvlášť zajímalo. V obchodním domě na Čtyřiatřicáté ulici v New York City, známém jako „mateřský obchod“, největší ze všech, potřebovali nového manažera. Neztrácela jsem čas a povzbuzovala otce, ať se přihlásí, a zároveň ho ujišťovala, že bych v New Yorku žila hrozně ráda. Abych své tvrzení podpořila, připomněla jsem mu, že přestěhováním do New Yorku se určitě zvýší i mé šance na manželství. Už jsem však nezmínila, že to také souvisí s nákupčími obchodních domů či vyššími platy pro ženy.

Otec připustil, že už inzerát viděl a že ho ta práce láká. Přestěhování by znamenalo podstatné zvýšení jeho platu, a protože sídlo firmy bylo na Manhattanu, mohl se velmi snadno dostat do užšího kruhu kolem pana Woolwortha.

Navzdory jeho zájmu zde zůstávala značná překážka. Teta Ida považovala Manhattan za doupě neřesti, kterému je třeba se vyhnout za každou cenu – nehodlá jet do města ani na jednodenní výlet, natož se tam přestěhovat. Tato žena změnila celý svůj život, aby se o nás postarala. Jak bychom ji teď mohli nechat v Cold Spring samotnou?

Osud tomu chtěl a finanční krize nám poskytla řešení. Margaret, sousedka a blízká přítelkyně tety Idy, investovala většinu úspor na burze. Její zhroucení ji úplně zničilo a ona musela prodat dům, aby měla z čeho žít. Protože lidé byli ožebračení a banky nerady půjčovaly peníze, nedostala zdaleka tolik, jakou měl dům hodnotu, nebo respektive jakou hodnotu míval kdysi. Teta Ida nabídla

Margaret, aby se nastěhovala do jednoho z našich čtyř pokojů, které jsme měli navíc.

Otec i já jsme ji v domácnosti uvítali. Byla to baculatá, od přírody milá žena, která pekla ty nejlepší koláče na světě. Samozřejmě mi ani na chvílku neuniklo, že její přítomnost usnadní naše přestěhování do New Yorku. Že byl otec jmenován ředitelem obchodního domu na Čtyřiatřicáté ulici, jsme se oficiálně dozvěděli až na konci léta.

„Číslo sedmdesát pět? Sedmdesát pět!“

Když zavolali mé číslo, ihned jsem zpozorněla. Asistentka mi ukázala cestu do kanceláře, kde měl proběhnout přijímací pohovor. Za velkým dřevěným stolem, pokrytým úhlednou hromádkou kartiček, seděla podsaditá žena, která vypadala tak na čtyřicet. Na jmenovce měla napsáno Lilian Hapgoodová.

„Olive Westcottová?“

„Dobrý den, ano.“

Aniž by se obtěžovala se představit, řekla mi, ať si sednu na židli na druhé straně stolu. Sepnula jsem ruce, zatímco ona studovala mou kartičku, a když konečně vzhledla, tiskla jsem ruce k sobě tak silně, že bych uškrtila kočku.

„A váš doporučující dopis?“ zeptala se.

„Omlouvám se, žádný jsem nepřinesla.“

Slečna Hapgoodová zvedla obočí. „Proč ne?“

„Prakticky jsem v obchodě vyrůstala. Můj otec je ředitelem Woolworth's na Čtyřiatřicáté a předtím byl ředitelem obchodního domu v Cold Spring. Pracuji za pultem, co si jen pamatuji. Můžete si být jistá, že o obchodu s textilním zbožím vím všechno.“

„Kolik vám platili?“

„Nic.“

„Takže nemáte žádné skutečné pracovní zkušenosti.“

„Mám spoustu zkušeností. Jen jsem za to nedostávala plat.“

Usmála se s pevně stisknutými rty. „My hledáme dívky, které mají zkušenosti z placeného zaměstnání.“

Snažila jsem se potlačit podráždění v hlase. „I když mi otec nic neplatil, měla jsem stejnou zodpovědnost jako jiné prodavačky. Můžeme mu zatelefonovat,“ navrhla jsem, i když by jí nejspíš řekl, ať mě pošle rovnou domů. „Jsem si jistá, že otec by si s vámi rád promluvil.“

„To není nutné. Potřebujeme vidět písemné doporučení od předchozího zaměstnavatele, které potvrdí, že jste zkušená prodavačka.“

„Ach, já se ale nehlásím na místo prodavačky. Já jsem zde kvůli místu asistentky nákupčí.“

„Tím spíš. Jestliže se chcete stát asistentkou nákupčí, musíte začít jako prodavačka. Jak bychom vás mohly pověřit vedením našich prodavaček, když jste nikdy ani nepracovala?“

Cítila jsem, jak mi rudnou tváře. „Jsem si jistá, že se dokážu naučit vše, co potřebuji, za chvilinku.“

„Tak se to naučte. A přijďte znovu. S doporučujícím dopisem.“ Odložila mou kartičku na hromádku. „Děkuji, že jste přišla.“

Snažila jsem se odejít s veškerou důstojností, kterou jsem v sobě dokázala najít. To stačilo. Být takto ihned odmítnuta! Když jsem vycházela kolem ostatních uchazeček, usilovně jsem se snažila zadržet slzy, které se mi draly do očí, dokud neprojdou zelenými dveřmi. Slzy! Jak ponižující. Odmítla jsem nechat se snadno zlomit a rychle jsem je setřela. Nebyla jsem v situaci, kdy bych ty peníze potřebovala. Když však pomyslím, že mě nepovažovala za dost kvalifikovanou ani na obyčejnou prodavačku!

Našla jsem cestu do dámského salonku, doupěte ženskosti vyzdobeného růžovobílou tapetou, fialovými závěsy a růžovými plyšovými koberci. Ženy se shromažďovaly před jasně osvětleným zrcadlem, osvěžovaly se, upravovaly si vlasy a na pultu se povalovaly kadeře. Aspoň že ostatní ženy neměly ani tušení o ponížení, které jsem právě zažila. Když jsem si opláchla obličej vodou, vybojovala jsem místo u zrcadla, abych si mohla poopravit své sklíčené ego.

Žena vedle mě si pudrovala obličej a vykládala své společnosti o článku z ranních novin. „Píšou, že Harry Thaw si nechává do lapáku dovážet jídlo z restaurace Astor House! Věřila byste tomu?“

„Příště mu snad pronajmou orchestr.“

Lidé se nedokázali nabažit strašlivého skandálu kolem vraždy Stanforda Whitea. Já jsem s vyšinutým Thawem, který zastřelil známého architekta, neměla žádné slítování.

„Kdyby mě nechali zasednout v jeho porotě,“ odpověděla žena vedle mě, „nadobro bych ho odstranila.“

„Bylo by skvělé vidět Evelyn Nesbitovou na tribuně, už třeba jen kvůli jejím šatům.“

Vyšla jsem ze salonku a vydala se po eskalátorech dolů. Ve čtvrtém patře mě přilákala těžká vůně, abych prozkoumala oddělení lahůdek, kde skupinka lidí pozorovala mladou ženu, která právě restovala houby v ohřívači chafing dish. „Nádoby chafing dish,“ prohlašovala, „jsou ideální řešení problému malých kuchyní v newyorských bytech.“

Byla jsem stále rozladěná odmítnutím, takže jsem vůbec neměla v úmyslu kupovat nějaký ohřívač jídla, i když to byl chytrý nápad. Byty v Mansfieldu neměly kuchyně, což byl detail, který tetě připadal zcela neuvěřitelný. Otec by měl radost, kdybych mu tu a tam udělala večeři.

Když se houby v máslové omáčce dovařily, rozložila je mladá žena na tác, do každé zapíchla párátko a vyzvala nás, abychom ochutnali. Spolupřihlížející dav se vrhl na houby jako hladovějící vojáci na frontě. Udělala jsem krok vpřed a jednu si vzala, než zmizely. Chutnala skvěle. Přesto jsem se otočila, aniž bych něco koupila. Ani představa, že potěším otce domácím jídlem, nemohla utěšit mou zraněnou pychu.

Amanda

Doktor Markoff stiskl tlačítko a pustil kazetový magnetofon. Ještě je pořád vyrábějí?

Zadívejte se na strop.

Měl mnohem vyšší strop než já. Vsadím se, že i zdi jsou silnější.

Soustředěně se dívejte na bílou plochu a pokuste se nemrkat.

Bylo to vzrušující. Nemrkat mi celkem šlo. Možná mi hypnóza také šla.

Velmi se vám chce mrkat, ale chci, abyste tomuto nutkání odolala.

Mrkla jsem.

Vaše víčka jsou tak těžká, pokušení je zavřít tak velké. Takže nyní můžete zavřít oči, pokud chcete.

Úleva.

Teď chci, abyste se soustředila na své tělo a uvolnila každý sval. Chodidla... lýtka... stehna...

Pomalů se zastavil u každé části těla. Uvolnila jsem se. Bylo to příjemné. Jen jsem tam tak chtěla ležet a poslouchat jeho rytmický, uklidňující monotónní hlas.

Poslechneme si, co vaše nevědomí potřebuje slyšet, zatímco budete přemýšlet o vztazích s ostatními lidmi.

No tak to mě nijak neuvolní. Nechtěla jsem myslet na Jeffa ani na to, proč se ho nedokážu vzdát.

Život nejde vždy jen přímou cestou. Jsou v něm odbočky, vracíme se a zase jdeme kupředu a stranou.

Já jsem kvůli Jeffovi nechřadla, když jsme se přestali stýkat. To on za mnou přišel do obchodu na Mott Street.

Není možné vědět všechno hned od začátku.

Prodala jsem mu bílou kabelku z krokodýlí kůže. Pak mě pozval na večeři.

Musíme žít, abychom se něco dozvěděli o sobě, o světě i jiných lidech.

Když jsme byli u dezertu, svěřil se mi, že jeho manželství nefunguje.

Nerostli bychom, kdybychom nedělali chyby.

Začali jsme se pravidelně stýkat jako přátelé, i když to jeho žena nevěděla.

Takže nemá smysl klást si vinu za to, jak žijeme svůj život.

Jednou večer, když už jsem nevěřila, že najdu někoho jiného, s kým bych chtěla být víc než s ním, jsme se milovali.

Neumíme předpovídat budoucnost.

Řekla jsem si, že si spolu užijeme románek a pak přejdu na serióznější vztah, který jsem beztak nedokázala najít.

Nevíme, jak ovlivníme lidi, kteří nám zkříží cestu.

Měsíce ubíhaly, pak roky. Jeff mluvil o tom, že svou ženu opustí, ale nedokázal se k tomu přimět. Jeho dva synové ho potřebovali. Manželka by nikdy nesouhlasila s rozvodem. Oba pocházeli z bohatých rodin a hádky o finanční vyrovnání by byly ošklivé.

Stála jste již před mnoha výzvami a dokázete se postavit i novým.

Trpěla jsem, když se mí rodiče rozváděli, takže jsem věděla, jaké jsou s tím potíže – kromě peněžních záležitostí. Nenáviděla jsem tu ženu, kvůli níž nás otec opustil. Chtěla jsem se stát tou druhou ženou? Dát jeho dětem důvod, aby mě nenáviděly?

Nikoli tím, že se k něčemu přinutíte, ale tím, že umožníte, aby se to stalo.

Trvalo mi rok, než jsem matce přiznala svůj poměr. Jí trvalo dva roky, než mi přestala říkat, že je to špatné, pokaždé, když k tomu měla příležitost. Nakonec jsme se naučily tomuto tématu vyhýbat.

Protože jste silná a nezávislá.

Věděla jsem, že se nechovám čestně. Přesto jsem se Jeffa nedokázala vzdát, jen jsem kolem něj pobíhala jako kapsářka čekající na správný okamžik, aby vybrala kořisti kapsy.

Dokážete se otevřít novému způsobu myšlení.

Molly měla teorii: protože byl Jeff mou první láskou a prvním sexuálníím vztahem, veškeré mé intenzivní reakce na něj se psychologicky otiskly do mého mozku. Teď už to byla chemie, něco jako závislost.

I když vás to děsí.

Po nějaké době jsem si uvědomila, že ji nikdy neopustí. Začali jsme se hodně hádat, usmiřovat a zase hádat. Řekl, že si mě chce vzít, ale to nebylo možné.

Děsí vás, že ho musíte nechat jít.

Řekla jsem mu, že je konec.

Vymazala jsem z mobilu jeho číslo. Přijímala jsem gratulace od přátel. Zaregistrovala se na Rande.com, Seznamka a Chemie. Snažila jsem se chodit na rychlá rande, ochutnávky vína, workshopy vaření pro nezadané.

Ale nakonec...

Jeff mi chyběl.

Jsmo všichni sami.

Zavolal mi jednoho dne v tom příšerném týdnu mezi Vánocemi a Novým rokem. Řekl, že se beze mě cítí mizerně. Musí své manželství skončit. Chce mě vidět.

A když se otevřete novým výzvám, možná získáte i nějaký cíl a intimitu, po nichž tolik toužíte.

I když mě to hrozně naštvало, srdce mi zalila naděje. Vzal mě do limuzíny a zavezl do Le Bernardin, nejdražší restaurace s mořskými plody v New Yorku. Měla jsem na sobě modré tylové koktejlký bez ramínek s vyšívánými tečkami a sametovým lemováním.

Takže spíš než abyste se styděla za svou minulost, měla byste být hrdá na každou věc, kterou jste zažila.

Řekl mi, že se rozhodl s manželkou rozvést. Hned jak jeho mladší syn nastoupí na vysokou.

Protože žít znamená zapojit se, využít šancí a žít především přítomností...

Jeho mladší syn byl teď ve druháku. Pokud ho ještě budu chtít, až ta doba přijde, budeme spolu.

Otevřít se novým výzvám, díky nimž se budete cítit vitálnější a živější.

Skončili jsme u mě a měli ten nejlepší sex všech dob. Začali jsme se znovu stýkat, jako bychom se nikdy nerozešli. Znovu jsem si do telefonu uložila jeho číslo.

A teď chci, abyste šla na ono místo, kde se cítíte silná a v bezpečí.

Když jsem řekla přátelům, že jsme zase spolu, nechtěli to ani slyšet.

Místo rozumu.

Připadám si jako idiot.

Obchodní dům.

Nemládnu. Brzy mě žádný muž nebude chtít. Budu mrtvý inventář.

Chodte uličkami, prohlížejte si šaty... boty... kabelky. Všechno, co byste kdy mohla chtít.

Doktor Markoff se opravdu snažil, aby představa obchodního domu fungovala.

Je to úžasné místo, že? Tolik lákavých věcí, ale také moudrosti.

Nebude to fungovat.

Někde v Altman's je i oddělení moudrosti, kde najdete všechno, co potřebujete vědět.

Kéž by. Hned za oddělením obuvi, podél eskalátorů...

Až toto místo navštívíte, dosáhnete pocitu klidu, který vám umožní usnout hlubokým uklidňujícím spánkem.

Na to bych nevsázela.

Teď přestanu mluvit. Můžete svou mysl nechat zabloudit, kamkoli bude chtít a jak dlouho bude chtít.

Je to směšné. Obchodní domy se mi už ani nelíbí. Měla jsem si vybrat něco jiného, třeba mamčin dvorek. Proč mě to nenapadlo dřív?

Ale ne, Altman's byla nejspíš správná volba. Elegantní, ale ne snobský, bylo to místo, kam jsem chodila kvůli klidu

a míru. Mohla jsem uniknout před hlukem rodičovských hádek ozývajících se z vedlejšího pokoje a přenést se zpět do nevinnější doby, nebo se jen tak procházet, když jsem chtěla být sama, ale ne opuštěná. Velkou část místních zákaznic tvořily sekretářky z Empire State Building naproti přes ulici nebo drobné stařenky, které nosily klobouky, rukavice a galoše na botách. Tyto ženy zde nakupovaly již celé roky a milovaly šedovlasé prodavačky, které je obsluhovaly a znaly jejich jména. Všechno mi to připadalo velmi uklidňující.

Výběr oblečení nebyl zrovna nejlepší a téměř vše, co prodávali, se dalo najít jinde i levněji, ale to nejdůležitější byla domovská atmosféra. Dokonce i dámské toalety byly luxusnější než náš obývací pokoj. Rudé sametové židle, zrcadla ve zdobných zlatých rámech, mramorová pítka s kohoutkem ve tvaru dračí hlavy. Necítila jsem se tam úplně jako doma, ale spíš jako v paláci.

Nejlepší na každé návštěvě – ať už jsem tam byla sama, nebo s mámou – byl Charleston Gardens Restaurant v horním poschodí. Jedna část místnosti byla věrnou kopií jižanské plantážové fasády s bílými sloupy, zavřenými okenicemi a rozsvícenými lampami. Díky stromům namalovaným na stěnách to vypadalo jako napodobenina venkovní zahrady. Babičkovské číšnice před sebou tlačily vozíky se sendviči a jako dezert se podával ten nejlepší broskvový koláč.

Když v devadesátých letech oznámili, že se bude jídelní sekce Altman's zavírat, nemohla jsem tomu uvěřit. Copak tady není odjakživa? Nezůstane tu až do konce věků? Teď už existoval jen v mojí představivosti, nebo bych spíš měla říct ve společné představivosti těch, kteří byli dost staří na to, aby si ho pamatovali.

Tak.

Hlas doktora Markoffa mě vytrhl z myšlenek.

Teď napočítám od desíti do jedné. Když řeknu jedna, otevřete oči. Deset, devět, osm, sedm, pět, čtyři, tři, dva...

Nechtělo se mi ani hnout. Nechtělo se mi otevírat oči. Nenašla jsem žádnou moudrost. Nefungovalo to.

Když napočítal do jedné, přinutila jsem se otevřít oči. Byla jsem v transu? Nebyla jsem si jistá. Možná jsem stále v transu. Ale ne. Tohle vypadalo jako normální každodenní vyčerpávající realita.

„Jak se cítíte?“

„Dobře.“

„Chcete mi říct, na co jste myslela?“

Červené koberce. Draci. Koláč. „Myslím, že ne.“

„To je v pořádku,“ řekl neutrálně. „Je to na vás.“

Ale jedno jsem věděla: zklamala jsem ho. Při transu jsem selhala. Nelze mě zhypnotizovat.

Podal mi kazetu. „Navrhuji, abyste si ji poslechla večer, než půjdete do postele. Naučte se soustředit na to pozitivní místo moudrosti. Nakonec už pásku nebudete potřebovat, budete se tam moci dostat sama a usínání už nebude tak těžké.“

Sedla jsem si na okraj pohovky. „Je to záležitost sugescí? Sugestivní moc? O tom je přece celá hypnóza, ne?“

„Odpovědi už znáte,“ řekl příjemným hlubokým hlasem. „Je to jen otázka toho, umět jim naslouchat.“

Znělo to všechno hezky a rozumně, ale odpovědi neznám, tak jak je můžu slyšet? Poděkovala jsem a vyšla ven.

Olive

Když jsem vyšla ven, oblohu pokrývaly zlověstně šedé bouřkové mraky. Kvůli dusnu uvnitř obchodu jsem na počasí zapoměla. Nějaký muž na rohu prodával levné deštníky, ale nezastavila jsem se, abych si jeden koupila. Místo toho jsem se prodírala davy na chodníku. Kapky na tváři mi zpočátku připadaly osvěžující, ale pak déšť rychle přešel v pořádný slejvák. Běžela jsem se schovat pod stan malého divadélka a snažila se ignorovat řev vycházející z megafonu: „Račte vstoupit, dámy a pánové, a stanete se svědky umění Loly Cottonové, nejúžasnější jasnovidky na světě! Další představení začíná za pět minut!“

Vůbec jsem neměla chuť stát se svědkem směšného čtení myšlenek.

„Dámy bez doprovodu jsou vítány!“

Venku řádil pořádný liják. Řada u pokladny divadla se prodloužila.

„Vstupné pouze pět centů!“

Uhodil blesk. Vystřelila jsem, abych si zajistila lístek, než bude vyprodáno.

Uvnitř nějaký chlapec rozdával papíry a tužky. „Položte slečně Cottonové jakoukoliv otázku, zeptejte se úplně na cokoliv a ona vám odpoví!“

„Umí předpovídat budoucnost?“ zeptal se plešatý pán s bílým plnovousem.

„To si pište,“ přikývl chlapec.

Viděla jsem, jak muž napsal něco na papír, vložil ho do obálky a zalepil ji. Chlapec obálku vhodil do krabice od doutníků.

„Máte na slečnu Cottonovou nějakou otázku?“ zeptal se chlapec mě.

Jeho nabídka mě lákala, ale jen abych dokázala, že se Lola Cottonová mylí. Nechtěla jsem ji nijak ztrapňovat – nebo sebe – takže jsem zdvořile odmítla a vešla do divadla.

Malé hlediště páchlo plísní a pianista při hraní ragtimu zíval, ale aspoň tu bylo teplo a sucho. Sedla jsem si na tvrdou dřevěnou sedačku v poslední řadě. Brzy se všechna sedadla zaplnila. Když se na jevišti objevil muž vyzábělý jako kostlivec, ve sněhobílém obleku, byla jsem připravená se nechat bavit.

„Děkujeme vám, že jste se rozhodli stát svědky úžasného umění mé dcery Loly Cottonové.“

Když Lola vešla na scénu a stoupla si vedle něj, publikum zatleskalo. Na sobě měla jednoduché bílé šaty. Byla mladší, než jsem čekala, bylo jí tak kolem patnácti a měla milou vyrovnanou tvář.

„Možná o mých schopnostech pochybujete,“ řekla, jako by mi četla myšlenky, až na to, že si to nejspíš mysleli všichni. „I já bych pochybovala, kdybych nevěděla, že jsou opravdové a ryzí.“

„Prosím všechny, aby nám poslali své nejlepší myšlenky,“ řekl její otec. „Musíte mít otevřenou mysl, aby její průvodci mohli komunikovat.“

Na jeviště přišel chlapec s krabicí od doutníků. Lola sáhla dovnitř pro obálku. Stála pořád stejně rovně jako její dlouhý cop, který jí visel dolů na záda, a se zavřenýma očima zvedla obálku k čelu. „Vidím jméno Horace,“ řekla. Pak nahlédla do publika. „Je zde muž jménem Horace?“

V páté řadě se postavil statný muž. „To jsem já.“

„Ptáte se, jestli vás vaše snoubenka skutečně miluje,“ řekla Lola. „Opravdu ano, ale musíte si ji brzy vzít. O moc déle už čekat nebude.“

Lolin otec se muže zeptal, zda na jeho otázku odpoví děla.

„To byste se asi museli zeptat mé snoubenky,“ řekl a zasmál se, „protože sedí vedle mě.“

Publikum zašumělo, zcela připravené se ponořit do hry.

„Vždycky jsem říkala, že se do dvaceti vdám,“ řekla a uhladila si odbarvené světlé vlasy. „No, příští týden mi bude třicet.“

Publikum se zasmálo.

„Takže,“ řekl muž, „co kdybychom se vzali na tvé narozeniny?“

„To zní opravdu dobře!“ odpověděla.

Lidé potěšeně zatleskali. Úsudek mi napovídal, že jsou to herci zamíchaní v publiku.

Když Lola odpověděla na pár dalších otázek z obálky, uvázal jí otec přes oči černý šátek. „Teď Lola ukáže své magnetické schopnosti. Její průvodci přivolají její pozornost k těm z vás, jejichž blízcí zesnulí jim posílají důležité vzkazy.“

Uběhla chvilka ticha a pak Lola řekla: „Mohla by prosím vstát žena v námořnických šatech?“

Určitě neměla na mysli mě. Čekala jsem, kdo vstane.

„Na krku má zlatý medailonek,“ řekla Lola. „Ve tvaru srdce. A myslím, že je tam hvězda.“

Zčervenala jsem. Pohlédla jsem dolů na svůj medailonek. Zlatý, ve tvaru srdce a s vyrytou hvězdou na přední straně. Žena vedle mě tak naléhavě zírala, že mě svým pohledem skoro zvedla ze židle. Vstala jsem a ukázala medailonek, aby ho všichni viděli. Publikum zatleskalo.

Lola ještě neskončila. „Uvnitř medailonku je fotografie.“

„Je to pravda?“ zeptal se její otec.

„Ano,“ připustila jsem.

„Někoho, kdo je vám velmi podobný,“ řekla.

Srdce mi prudce bušilo, ale odmítala jsem se nechat vtáhnout do hry nebo něco prozradit.

„Vaše matka?“ zeptala se.

Stále jsem nic neříkala, ačkoli mi tváře hořely.

„Její duch je tady s námi,“ pokračovala Lola. „Chce, abyste věděla... že si nesmíte dávat vinu. Odpouští vám.“

Nemohla jsem odolat, abych se nezeptala: „Co?“

„Říká...říká, že vás miluje víc než svůj život.“

Bojovala jsem sama se sebou, abych nepolkla, i když se mi v krku udělal velký knedlík. Říká, že se nemám cítit zodpovědná za matčinu smrt? Nikdo by nevinil nevinné dítě, ale nemohla jsem popřít, že jsem byla nástrojem zkázy jejího života. Nemohla jsem se na to zeptat nahlas – nemohla jsem uvěřit, že mě dokázala ošálit, abych jí uvěřila.

Lola Cottonová přešla ke své další oběti. Já jsem za okamžik otevřela medailon a zadívala se na matčinu fotografii. Rovné vlasy měla sčesané do pevného uzlu. Čelo jí lemovaly krátké pramínky. Tmavé oči se dívaly před sebe. Vždycky jsem si myslela, že vypadá hrozně smutně, jako by tušila, že její život brzy skončí. Teta říkala, že máme stejné kaštanové vlasy, světlou pokožku a hluboké hnědé oči. Ale já vím, že byla hezčí, drobná a křehká, zatímco já mám po otci vysokou postavu a dlouhé končetiny.

Přestalo pršet. Když jsem šla ulicí, připadalo mi všechno nějak jiné, jako by během představení všechny obchody změnily výlohy. Pohlédla jsem na název ulice na rohu a uvědomila si, že jdu špatným směrem. Zasmála jsem se sama sobě. To představení mě úplně vykoledjilo. Když jsem šla zpět opačným směrem, poznávala jsem lidi z publika. Někteří si mě divně prohlíželi. Aspoň jsem díky Lole zapomněla na ten příšerný pracovní pohovor. Kéž by mi také dokázala najít práci nákupčí. A když už by byla v tom, tak také oživit mou matku.

2. října 1907

Jednou z výhod tajného hledání práce je, že o tom strašlivém pohovoru nemusím říkat otci. Ale můžu doufat, že

najdu nějakou práci, aniž bych ho musela požádat, aby mi napsal doporučení?

Když před nás číšník postavil ústřicovou polévku, zeptala jsem se otce stejně jako pokaždé u večeře. „Jak šly dnes obchody?“

„Ne tak dobře, jak bych chtěl.“

Výzdoba jídelny v hotelu Mansfield nebyla nijak strhující: bílé ubrusy, zelené tapety a obrazy různých ptáků. Ale ceny se daly snadno strávit a nic nepřekonalo to pohodlí. „Vsadím se, že jak se otevře nádraží, prodeje půjdou prudce nahoru.“

Viděla jsem, jak se staví nádraží Pennsylvania Station – přes osm bloků, které byly dříve zastavěné domy, nyní zela kolosální špinavá jáma.

„Jestli se někdy otevře,“ řekl. „A jaký jsi měla den ty?“

Mezi usrkáváním slaneého vývaru jsem mu povyprávěla o Lole Cottonové. „Musím říct, že mě trochu vyděsila. Jak mohla vědět, že mám na krku medailon?“

„Neříkalas, že s tebou v předsáli mluvil ten hoch? Asi ho viděl on.“

„Samozřejmě,“ opáčila jsem s úlevou. „Určitě jí to řekl.“ Proč mě to nenapadlo? Protože jsem chtěla věřit stejně jako zbytek publika? „Stejně, to, jak řekla, že mě matka milovala víc než svůj život. Přesně takhle. ‚Víc než život.‘ Jako by věděla, co se stalo.“

„Příliš jí důvěřuješ. Vkládáš svůj význam do jejích slov.“

„Asi ano. Každá dcera se cítí něčím vinna, když přijde na její matku.“

„Cožpak matky své dcery nemilují bezpodmínečně?“

Spokojeně jsem se na otce usmála. Ale když jsem dojídala pár posledních lžic polévky, nemohla jsem nemyšlet na to, že moje matka nikdy neměla příležitost mě bezpodmínečně milovat. Porodila mě přece na jídelním stole a brzy poté zemřela. Na podrobnosti jsem se nikdy nevyptávala – vždycky jsem se je bála znát. Teď když ve

vzduchu viselo manželství a mateřství, cítila jsem spíš zvědavost než strach. Opravdu bych to měla vědět. A na to nepotřebuju žádného jasnovidce. Člověk, který to ví, sedí naproti mně u stolu. Právě jsem se chystala vyslovit svou otázku, když mi otec oznámil, že do sodovky budou používat novou slámku.

„Papír je napuštěný parafínem,“ řekl. „Slámka vydrží na celý nápoj.“

„To zní skvěle.“

Pomocný číšník sklidil talíře a vrchní nám přinesl předkrm. Začaly se mi sbíhat sliny, když jsem vdechla vůni stoupající z kuřecích kroket: smažené špalíčky kuřete, houby a smetana. Zatímco otec s chutí jedl svůj steak, dál si stěžoval na potíže s instalací fontánky na limonádu v obchodě. Vhodná chvíle, kdy jsem se mohla zeptat, pomínula. Zavedu hovor na téma mého narození později.

Když jsem se ten večer převlékla do županu, zašla jsem za otcem do salonku. Seděl na své polstrované židli a četl si poslední číslo časopisu *The Horseless Age*. Schoulila jsem se na pohovku s večerními novinami a všimla si titulku o Niagarských vodopádech. Rodiče tam byli na líbáncích. Očividně se další z odvážlivců pokoušel sjet vodopády v sudu. Článek popisoval, jak dav diváků přihlížel, jak mu asistent nad hlavou připevnil na sud víko. Dva muži svrhli barel do řeky a nechali ho plout. Všichni pozorovali, jak přepadl přes okraj, ponořil se do vody dole a zmizel v husté mlžné pěně. Pár mužů jej běželo vylovit. Když otevřeli víko, našli ho – mrtvého. Ubožák.

„Portýr mi doporučil garáž,“ řekl otec.

Zvedla jsem hlavu od novin. „Je to blízko?“

„Druhá Avenue. Myslím, že přivezu auto.“

„Jsem ráda, že vy dva budete zase spolu,“ pošládala jsem ho.

„Podle tohoto článku má John Jacob Astor ve své stáji dvaadvacet automobilů a mít méně než čtyři znamená chudobu.“

„Tak to musíme být dost chudí.“

Otec přešel ke svému stolu, aby si vzal z krabice doutník. Co si pamatuji, kouří pořád stejnou značku. Na víku krabice je obrázek krásné ženy s tmavými vlasy, která šeptá něco do ucha další pohledné tmavovlásce. Vážně by mě zajímalo, co jí asi tak říká.

„Otče, mám jednu otázku.“

„Jenom jednu?“ řekl a zapálil si doutník.

„Co se stalo, když jsem se narodila?“

„Pořád tě trápí ten nesmysl s jasnovídkou?“

„Ne, jenom to chci vědět.“

Špička doutníku oranžově žhnula. „Tím se netrap, moje malá Olive.“ Vyfoukl obláček dýmu ke stropu.

„Chci slyšet detaily. Nemusíš se mnou zacházet jako v bavlnce.“

„Žádné důležité detaily nejsou. Byl to dlouhý složitý porod. Ztratila spoustu krve. Doktor dělal, co mohl.“

„Musíš si přece pamatovat ještě něco jiného, proč se to zvrtilo.“

Znovu si sedl a vážně se na mě zadíval. „Nebyla to tvoje vina. Příroda občas chybuje. Přinesla nejvyšší oběť v tom, co bývá příliš často běžná tragédie. A nijak ti neprospěje, když se v tom budeš štourat,“ řekl a otočil se ke svému časopisu.

Jestli tam bylo ještě něco dalšího, nehodlal mi to říct. Znovu jsem se zadívala na Niagarské vodopády. Na obrázku byl padající sud. Napadlo mě, o čem asi přemýšlel ten muž, když padal dolů. Byla to vzrušující cesta, která náhle skončila ještě dřív, než si uvědomil, že zemře? Nebo si hned uvědomil svou chybu a řtil se vstříc smrti plný lítosti? Všichni říkají, že Niagarské vodopády mají fascinující sílu. Nedokážu si představit, že bych takhle měla pokoušet smrt. Život je i tak dost riskantní.

Amanda

Mobil mi zazvonil hned, jak jsem vyšla z kanceláře doktora Markoffa. Na displeji blikalo Jeffovo jméno.

„Ahoj tam,“ řekla jsem.

„Jak se má narozeninové děvče?“

„Byla jsem u hypnotizéra a nechala jsem se uvést do transu!“ Kolemjdoucí muž se na mě zadíval a zasmál se. To tak křičím? „Myslím, že to ale nijak nepomohlo,“ řekla jsem tišeji.

„Možná jsi v transu a ani o tom nevíš.“

„Protože jdu po ulici nahý?“

Zasmál se. „Ne, to zní přesně jako tvoje staré já.“

„Velmi zábavné.“ Ale bylo to mé stejné staré já; zvedla jsem mu telefon a předstírala, že všechno je super.

„Takže na večer je všechno domluvené,“ řekl.

Až na to, že se z toho může vyvlíknout. Říct mu, že končím. Co to říkal doktor Markoff? Odpovědi už znáte. „Skvěle.“ *Je to jen otázka toho, umět jim naslouchat.* „Nemůžu se dočkat.“

„V osm hodin. Řeknu ti, ve které restauraci. Všechno nejlepší k narozeninám.“

Zavěšili jsme. Bylo opravdu slunečno, tak jsem si nasadila sluneční brýle a čekala na jeho esemesku. Než přišla, dostala jsem jednu od Molly.

VSECHNO NEJLEPSI K NAROZENINAM! CO DOKTOR M. UZ SE NEMUZU DOCKAT. XOXO MOLLY

Zvažovala jsem, jestli jí mám zavolat, ale rozhodla jsem se, že počkám, až přijdu domů. Protože moji seanci zaplatila, chtěla jsem vypadat optimisticky. Půjde mi to lépe, až trochu vychladnu. Kdyby hypnóza skutečně fungovala, možná bych jí dokázala povyprávět úžasně úspěšný příběh hned ráno.

Jeffova zpráva se jménem restaurace přišla asi za minutu – Eleven Madison Park, jedno z míst, kde se rezervace získává jen velmi těžko. Podnik je v přízemí úžasného secesního mrakodrapu, naproti Madison Square Park, který sousedí s Metropolitan Tower.

Oba s Jeffem milujeme naše město i jeho historii. Jako architekt mi neustále ukazuje zajímavá místa a architektonické detaily, takže jsem se stala tak trochu expertem. Je také hlavním přispěvatelem do mé sbírky knih o Manhattanu. Některé ulovil v antikvariátu, některé ne, ale téměř žádné už nevycházejí. Mám vyprávění, životopisy, sbírky fotografií a turistické průvodce z různých dekád a historické knihy, které byly napsány v době, kdy Canal Street byla skutečně kanálem. Dokážu strávit celé hodiny v obchodě listováním knihami – čím více fotografií, tím lépe.

Šla jsem dál k Washington Place a blížila se k významné pamětihodnosti: budově, kde vypukl požár továrny Triangle Shirtwaist. Protože hořelo v několika posledních patrech, dům přežil. Plaketa na rohu připomíná rok 1911, kdy se to stalo. Olive katastrofa nejspíš doslova omráčila, stejně jako zbytek města. Když jsem šla někdy kolem, nemohla jsem si pomoci, abych si tu děsivou scénu nepředstavovala. Četla jsem, jak vzplanuly štůčky látek. Dívky vyskakovaly z oken. Mrtvá těla ležela na chodníku, přímo pod mýma nohama. Historici to nazývají nejhorší